

ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Αρ. πρωτ. : 1586
Αθήνα, 08/04/2015

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Έγγραφο Διαβούλευσης¹

- 1. Κοινωνικές, περιβαλλοντικές και εργατικές παράμετροι*
- 2. Το νέο ειδικό καθεστώς για τις κοινωνικές, υγειονομικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και άλλες υπηρεσίες*

1. Το παρόν έγγραφο δεν περιέχει κανενός είδους νομική δέσμευση ούτε διαθέτει νομική ισχύ.

Περιεχόμενα	Σελ.
Περιεχόμενα	2
A. Οι νέες οδηγίες και το έργο της ενσωμάτωσής τους	3
B. Μεθοδολογία και διαδικασία διαβούλευσης	4-5
Γ. Επιλογές -ερωτήσεις προς διαβούλευση	6-18
Δ. Στοιχεία επικοινωνίας	19
Παράρτημα	20-60

A. Οι νέες οδηγίες και το έργο της ενσωμάτωσής τους

Η πολιτική στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και η αναθεώρηση των σχετικών οδηγιών εντάχθηκε σε συνολικό πρόγραμμα με σκοπό τον ριζικό εκσυγχρονισμό των δημοσίων συμβάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συμβάλλοντας στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η μεταρρύθμιση της νομοθεσίας σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτέλεσε μία από τις δώδεκα δράσεις προτεραιότητας της πράξης για την ενιαία αγορά που δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 2011. Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετήθηκαν, τον Ιανουάριο του 2014, και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 28/3/2014, οι τρεις νέες οδηγίες²:

- 2014/23/ΕΕ (L94), για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών (για πρώτη φορά χωριστή οδηγία για τις παραχωρήσεις).
- 2014/24/ΕΕ (L94), για τις δημόσιες συμβάσεις (στον κλασικό τομέα) προς αντικατάσταση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και
- 2014/25/ΕΕ (L94), για τις συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΟΚΩ) προς αντικατάσταση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

Οι οδηγίες τέθηκαν σε ισχύ στις 17 Απριλίου 2014.

Τα κράτη μέλη έχουν 24 μήνες για την ενσωμάτωση των διατάξεων των νέων οδηγιών στο εθνικό δίκαιο, ενώ ειδικά για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα έχουν 30 μήνες επιπλέον. Τούτο συνεπάγεται ότι **η Ελλάδα υποχρεούται να εναρμονίσει τις ρυθμίσεις της εσωτερικής της έννομης τάξης με αυτές των νέων Οδηγιών της Ε.Ε. μέχρι την 18η Απριλίου 2016.**

Δυνάμει του άρθρου 2 παρ. 2 περ. (β) του ν. 4013/2011 (Α/204), η **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων** έχει καταστεί αρμόδια και φέρει την ευθύνη για την εισήγηση ρυθμίσεων προς την Κυβέρνηση και τη Βουλή αναφορικά με την ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού δικαίου στην εθνική έννομη τάξη στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Προς τον σκοπό αυτό και προκειμένου πρωτίστως να τηρηθεί η ως άνω ορισθείσα προθεσμία ενσωμάτωσης των παραπάνω Οδηγιών, η Αρχή ορίστηκε ως σημείο επαφής για το έργο της ενσωμάτωσης των οδηγιών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έχει συγκροτήσει, με πρωτοβουλία της, Ομάδες Εργασίας με έργο την προετοιμασία και εισήγηση προς τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα πράξεων ενσωμάτωσης³ των νέων οδηγιών. Στις εν λόγω ομάδες εργασίας συμμετέχουν, πλην των νομικών εμπειρογνομόνων της Αρχής και εκπρόσωποι των καταρχήν αρμόδιων Υπουργείων (Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Γενική Γραμματεία Υποδομών, Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ, Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας), καθώς και της Μονάδας Παρακολούθησης Διαγωνισμών & Συμβάσεων του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (Μο.Πα.Δι.Σ/ΚΔΕΟΔ).

2 Τα πλήρη κείμενα των τριών νέων οδηγιών μπορείτε να βρείτε και στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. www.eaadhsy.gr ή www.hsppa.gr /Νομοθεσία / Ενωσιακό δίκαιο

3 Για λόγους οικονομίας στο παρόν έγγραφο οι όροι “πράξη ενσωμάτωσης”, “νομοθετικό κείμενο”, “νομοθέτημα”, και “κείμενο” χρησιμοποιούνται με το ίδιο νόημα και δεν προσδιορίζουν απαραίτητα τον τύπο νομοθετήματος (νόμος, π.δ. κλπ).

B. Μεθοδολογία και διαδικασία διαβούλευσης

Μέχρι σήμερα δεν είθισται να διενεργείται ευρεία διαβούλευση για θέματα ενσωμάτωσης οδηγίων δημοσίων συμβάσεων στην εθνική έννομη τάξη.

Δεδομένου ότι οι οδηγίες αφενός παρέχουν επιλογές στα κράτη μέλη και αφετέρου τους επιβάλλουν υποχρεώσεις και με σκοπό, τόσο την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση αυτών των διαθέσιμων επιλογών, όσο και την ορθότερη και αποτελεσματικότερη τήρηση των υποχρεώσεων από την πλευρά της Ελλάδας, αποφασίσθηκε η διενέργεια ευρείας, ουσιαστικής και σε ένα αρχικό στάδιο διαβούλευσης, προκειμένου να σταθμιστούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε επιλογής και ενδεχομένως να ανευρεθούν και λύσεις στις όποιες αγκυλώσεις. Στην απόφαση όμως αυτή οδήγησε και ένα άλλο χαρακτηριστικό των νέων οδηγιών, η ύπαρξη περισσότερων επιλογών στα κράτη μέλη, η οποία οφείλεται ιδίως στην θεώρηση των δημοσίων συμβάσεων ως ενός αγορακεντρικού εργαλείου που πρέπει να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, παράλληλα με τη διασφάλιση της πλέον αποδοτικής χρήσης των δημόσιων πόρων, την διευκόλυνση της συμμετοχής των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις δημόσιες συμβάσεις και την αξιοποίηση των τελευταίων για την επίτευξη κοινών κοινωνικών στόχων (στρατηγική χρήση δημοσίων συμβάσεων)⁴.

Υπογραμμίζεται ότι η διαβούλευση περιορίζεται αυστηρά στις επιλογές που παρέχουν οι νέες οδηγίες στα κράτη μέλη και σε καμία περίπτωση στις υποχρεώσεις που επιβάλλονται. Ωστόσο σε ορισμένες περιπτώσεις τίθενται ερωτήσεις σχετικά με τα μέτρα που ενδείκνυται ή πρέπει να ληφθούν από το κράτος ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τις οδηγίες (εφαρμοστικά μέτρα, τα οποία μπορεί να αφορούν είτε ρυθμίσεις ουσίας, είτε, ιδίως, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας δημοσίων φορέων ή διαδικαστικές ρυθμίσεις).

Σε συνέχεια των παραπάνω σχεδιάστηκε μία άτυπη -μη θεσμοθετημένη- διαδικασία η οποία στόχο έχει να:

- είναι κατά το δυνατόν πιο ευέλικτη,
- θέσει τα βασικά ζητήματα σε ένα χρονικό στάδιο πριν την οριστική σύνταξη των πράξεων ενσωμάτωσης,
- απευθυνθεί σε συγκεκριμένους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που είτε είναι αρμόδιοι/ενδιαφερόμενοι για συγκεκριμένα ζητήματα που άπτονται των οδηγιών (π.χ. θέματα εργατικής, περιβαλλοντικής νομοθεσίας), είτε εμπλέκονται με οιοδήποτε τρόπο στη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων (π.χ. αναθέτουσες αρχές, κεντρικές αναθέτουσες αρχές, οικονομικοί φορείς και ενώσεις αυτών) και
- εκταθεί πριν και πέραν της θεσμοθετημένης διαδικασίας διαβούλευσης του ν. 4048/2012 - που θα ακολουθήσει μετά την οριστικοποίηση από την Κυβέρνηση των σχεδίων των πράξεων ενσωμάτωσης, δεδομένου ότι η πείρα έχει δείξει ότι στο χρονικό σημείο που συνήθως διενεργείται η διαδικασία αυτή (λίγο πριν την κατάθεση των νομοσχεδίων στη Βουλή) δεν υπάρχει επαρκής χρόνος να ενσωματωθούν βασικές στρατηγικές επιλογές του κράτους/κυβέρνησης.

Προκειμένου να επιτευχθεί η ευρύτερη και ουσιαστικότερη δυνατή διαβούλευση αλλά και για λόγους διαφάνειας:

- κατεβλήθη προσπάθεια να αποτυπωθεί και να ανευρεθεί το σύνολο των εμπλεκόμενων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων προς τους οποίους θα στοχεύσει η διαβούλευση αποστέλλοντας τους τα σχετικά έγγραφα διαβούλευσης (είτε ειδικά είτε γενικά),
- τα έγγραφα διαβούλευσης που θα απευθύνονται στο ευρύ κοινό (και όχι μόνο σε στοχευμένους αποδέκτες), θα αναρτώνται τόσο στην ιστοσελίδα της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής δημοσίων Συμβάσεων, www.eaadhsy.gr και www.hsppa.gr όσο και στην ιστοσελίδα της Ανοικτής Διακυβέρνησης www.opengov.gr δεδομένου ότι οι φορείς είναι εξοικειωμένοι σε διαδικασίες διαβούλευσης που διεξάγονται σε αυτόν τον διαδικτυακό τόπο,
- πέραν των ανωτέρω, σε περίπτωση που οι αποδέκτες των εγγράφων διαβούλευσης θεωρούν ότι πρέπει αυτά (όλα ή κάποια εξ αυτών) να απευθυνθούν σε κάποιον επιπλέον ειδικότερο αρμόδιο/εμπλεκόμενο

4 βλ. αιτ. σκέψη (2) οδηγίας 2014/24/ΕΕ και αιτ. σκέψη (4) οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

φορέα/υπηρεσία, παρακαλούνται, είτε να τα διαβιβάσουν οι ίδιοι, είτε να αποστέλλουν σχετική ειδοποίηση με τα στοιχεία επικοινωνίας του φορέα αυτού στην ηλεκτρονική διεύθυνση odigies@eaadhsy.gr, ώστε η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. να τον περιλάβει στη λίστα αποδεκτών.

Μετά το πέρας της διαβούλευσης θα υπάρξει ενημέρωση για τις ληφθείσες απαντήσεις. Το σύνολο ή μέρος των απαντήσεων που θα σταλούν ενδέχεται να δημοσιοποιηθεί.

Κατόπιν των ανωτέρω με το παρόν έγγραφο ζητούνται απαντήσεις/προτάσεις σε συγκεκριμένες διαθέσιμες επιλογές που αφορούν: 1) στις κοινωνικές, περιβαλλοντικές και εργατικές παραμέτρους των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ και 2) στο νέο ειδικό καθεστώς για τις κοινωνικές, υγειονομικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και άλλες υπηρεσίες, των άρθρων 74-77 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και των άρθρων 91-94 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

Γ. Επιλογές και ερωτήσεις προς διαβούλευση

Στο κεφάλαιο αυτό τίθενται και διευκρινίζονται οι βασικές **επιλογές** στις οποίες πρέπει να προβεί το κράτος μέλος κατά την ενσωμάτωση των νέων οδηγιών, αναφορικά με το θέμα της ενσωμάτωσης παραμέτρων περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, υπογραμμίζονται κάποια θεμελιώδη ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη, δίδονται διευκρινίσεις και κυρίως τίθενται συγκεκριμένες **ερωτήσεις** προς τους εμπλεκόμενους -δημόσιους και ιδιωτικούς- φορείς για απάντηση με χρήση ελεύθερου κειμένου.

Οι αποδέκτες του παρόντος εγγράφου παρακαλούνται να εξετάσουν τις παρακάτω ερωτήσεις και επιλογές και να καταθέσουν τις προτάσεις/απαντήσεις τους, αφού μελετήσουν τις σχετικές διατάξεις των οδηγιών, αναφέροντας συνοπτικά [με χρήση ελεύθερου κειμένου] και τους λόγους για αυτές. Παρακαλούνται στις προτάσεις τους να αναφέρουν σε ποια συγκεκριμένη επιλογή-ερώτηση απαντούν.

Οι απαντήσεις θα συνδράμουν ιδιαιτέρως στην καταγραφή και προσπάθεια εξισορρόπησης των διαφόρων επιχειρημάτων και στην πληροφόρηση των αρμόδιων κυβερνητικών οργάνων για τις συνιστώμενες επιλογές/λύσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΕΝΤΑΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ 1: Κατάλληλα μέτρα τήρησης κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων

α) Ποια συγκεκριμένα θεωρείτε ότι μπορούν να αποτελέσουν "κατάλληλα μέτρα"⁵, σε κάθε τομέα ξεχωριστά (περιβαλλοντικό, κοινωνικό και εργασιακό), προκειμένου να εξασφαλισθεί η τήρηση των ισχυουσών υποχρεώσεων, παρακαλώ προσδιορίστε: [με χρήση ελεύθερου κειμένου] ;

Διευκρινίσεις: Κατά τον προσδιορισμό των κατάλληλων μέτρων, κρίνεται σκόπιμο να καταγραφούν οι σχετικές υποχρεώσεις της Ελλάδας, όπως προκύπτουν από το εθνικό δίκαιο, τις Συλλογικές Συμβάσεις αλλά και από τις διεθνείς συμβάσεις που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών⁶, ώστε στη συνέχεια να υποβληθεί συνοπτική τεκμηριωμένη πρόταση για το είδος και το περιεχόμενο των κατάλληλων μέτρων.

β) Ποιο θεωρείτε ως το πλέον ενδεδειγμένο (νομικό) εργαλείο, λαμβάνοντας υπόψη τη δεσμευτικότητα τους, για την υιοθέτηση των "κατάλληλων μέτρων";

(i) μέσω της πράξης ενσωμάτωσης των Οδηγιών, ή

(ii) με κανονιστική πράξη, ή

(iii) με διοικητικές αποφάσεις, ή

(iv) να τεθούν ως συμβατικές ρήτρες, όπως αναφέρεται στη σκέψη 39 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ή

(v) με έκδοση Κατευθυντήριων Οδηγιών (μη δεσμευτικών) προς τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, ή

(vi) με συνδυασμό των ανωτέρω;

Διευκρινήσεις: Η ερώτηση απαντάται με επιλογή μίας εκ των προτεινόμενων λύσεων. Σε περίπτωση που κρίνετε σκόπιμο το συνδυασμό (νομικών) εργαλείων ανάλογα με τη φύση των κατάλληλων μέτρων, δηλαδή επιλογής του στοιχείου (vi) παρακαλώ προσδιορίστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

ΘΕΜΑ 2: Στάδιο ένταξης κοινωνικών, περιβαλλοντικών και εργατικών παραμέτρων

Η ένταξη των κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων στις δημόσιες συμβάσεις, ενδείκνυται να γίνει:

(i) στο στάδιο ανάθεσης, με τη μορφή κριτηρίων ποιοτικής επιλογής ή κριτηρίων ανάθεσης;

(ii) στο στάδιο εκτέλεσης, ως συμβατικός όρος;

5 . σύμφωνα με την παρ. 2 των άρθρων 18 και 36 των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, αντίστοιχα.

6 . Παράρτημα Χ της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και XIV της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

(iii) και στα δύο ανωτέρω στάδια;

Διευκρινήσεις: Ανεξαρτήτως επιλογής, παρακαλείσθε να παραθέσετε σχετική τεκμηρίωση. Χρήσιμες πληροφορίες παρέχονται και από τις αιτιολογικές σκέψεις 96-99 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 101-104 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

ΘΕΜΑ 3: Τεχνικές προδιαγραφές και πρότυπα προσβασιμότητας

α) Παρακαλείσθε να αναφέρετε τυχόν υποχρεωτικά πρότυπα προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες/ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες τα οποία έχουν εγκριθεί με νομοθετική πράξη της Ένωσης, [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Η αναφορά των προτύπων θα πρέπει να γίνει ανά είδος σύμβασης δηλαδή ξεχωριστά για τα έργα, τις προμήθειες και τις υπηρεσίες, με στόχο την παραπομπή στα εν λόγω πρότυπα κατά τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις των οδηγιών⁷.

β) Παρακαλείσθε να αναφέρετε τυχόν προσαρμοσμένα και εγκεκριμένα διεθνή ή/και εθνικά πρότυπα προσβασιμότητας, [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Η αναφορά των εν λόγω προτύπων, θα πρέπει να γίνει, ομοίως, ανά είδος σύμβασης (εν. έργων, προμηθειών και υπηρεσιών).

γ) Σε περίπτωση που δεν υφίστανται εγκεκριμένα, με νομοθετική πράξη της Ένωσης, υποχρεωτικά πρότυπα προσβασιμότητας και εφόσον υφίστανται εθνικά ή/και διεθνή πρότυπα, θεωρείτε ότι κατά την ενσωμάτωση, ενδείκνυται η επιλογή:

(i) της υποχρεωτικής παραπομπής στα εν λόγω πρότυπα (εθνικά ή διεθνή);

(ii) της ενδεικτικής παραπομπής στα εν λόγω πρότυπα;

(iii) της παροχής Κατευθυντηρίων Οδηγιών (μη δεσμευτικών) προς αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς;

(iv) συνδυασμού των στοιχείων (ii) και (iii);

δ) Η προϋπόθεση τήρησης προτύπων προσβασιμότητας θα πρέπει να τίθεται στα τεύχη της διακήρυξης; επί ποινή αποκλεισμού; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Η προσέγγιση των Οδηγιών με την οποία καθίσταται υποχρεωτική η κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών κατά τρόπο ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρίες συνεπάγεται μία σαφή δέσμευση προς μια πολιτική κοινωνικής ένταξης η οποία καθιστά τα προϊόντα, τις υπηρεσίες και τα έργα διαθέσιμα στους περισσότερους χρήστες, πολίτες και υπαλλήλους. Ομοίως, ένα περιβάλλον προσβάσιμο που βασίζεται στις αρχές του «Σχεδιασμού για όλους» επηρεάζει θετικά την οικονομική ανάπτυξη της κοινωνίας και είναι σημαντικό ώστε να καταβάλουν οι φορείς λήψης αποφάσεων κάθε δυνατή προσπάθεια για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος κατάλληλου για όλους ενθαρρύνοντας παράλληλα τις βιομηχανικές επιχειρήσεις να συμπεριλάβουν την προσβασιμότητα στα σταθερά χαρακτηριστικά των προϊόντων τους.

ε) Στις περιπτώσεις που η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας χρησιμοποιεί για τη σύνταξη της διακήρυξης, τη δυνατότητα παραπομπής σε τεχνικές προδιαγραφές⁸ και εφόσον μία υποβληθείσα προσφορά δεν τις πληρεί, ποια θεωρείτε ως ενδεδειγμένα μέσα, βάση των οποίων μπορεί ο προσφέρων να αποδείξει ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά τρόπο “ισοδύναμο”⁹ τις σχετικές τεχνικές προδιαγραφές; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

ΘΕΜΑ 4: Κριτήρια ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με στόχο την ένταξη περιβαλλοντικής και κοινωνικής παραμέτρου στις διαδικασίες ανάθεσης

7 . βλ. τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και την παρ. 1 του άρθρου 60 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

8 .βλ. παρ. 3 περ. β των άρθρων 42 και 60 των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ αντίστοιχα.

9 . Η εν λόγω δυνατότητα παρέχεται στην παρ. 5 των άρθρων 42 και 60 των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, αντίστοιχα.

α) Ποια συγκεκριμένα θεωρείτε ως κατάλληλα και αντικειμενικά κριτήρια ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, προκειμένου να ενσωματωθούν με το βέλτιστο δυνατό τρόπο οι περιβαλλοντικές παράμετροι¹⁰; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

β) Ποια συγκεκριμένα θεωρείτε ως κατάλληλα και αντικειμενικά κριτήρια ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, προκειμένου να ενσωματωθούν με το βέλτιστο δυνατό τρόπο οι κοινωνικές παράμετροι¹¹; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

γ) Ποια κριτήρια ανάθεσης θεωρείτε ότι θα μπορούσαν να περιληφθούν κατά την ενσωμάτωση των οδηγιών ώστε να διευκολύνεται η προσβασιμότητα μειονεκτούντων ατόμων και ατόμων με αναπηρία; παρακαλώ προσδιορίστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Τα προτεινόμενα κριτήρια θα πρέπει να συνδέονται με το αντικείμενο της προς σύναψη σύμβασης και δεν δύνανται να παραβαίνουν τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου της Ένωσης, ιδίως την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Ειδικότερα, τα προτεινόμενα κριτήρια θα πρέπει να συνοδεύονται από προτάσεις επαλήθευσης της ακρίβειας των στοιχείων που προσκομίζουν οι προσφέροντες και εφόσον κρίνετε σκόπιμο, είναι επιθυμητή η αντίστοιχη πρόταση συντελεστών βαρύτητας ανά κριτήριο¹².

δ) Ποια συγκεκριμένα είδη συμβάσεων οφείλουν ή/και μπορούν να περιλαμβάνουν περιβαλλοντικά ή/και κοινωνικά κριτήρια; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

ε) Για την ενσωμάτωση του περιβαλλοντικού κριτηρίου, θεωρείτε σκόπιμη την πρόβλεψη κριτηρίου ανάθεσης σχετικά με την μη χρήση τοξικών χημικών στην παραγωγή των αγορασθέντων προϊόντων ή η παροχή των αγοραζόμενων υπηρεσιών με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων ή /και την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

στ) Για την ενσωμάτωση του κοινωνικού κριτηρίου, θεωρείτε σκόπιμη την πρόβλεψη κριτηρίου ανάθεσης σχετικά με την απασχόληση μακροχρόνια ανέργων ή την υλοποίηση μέτρων κατάρτισης για ανέργους ή νέους κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης και την πρόσληψη περισσότερων μειονεκτούντων ατόμων ή ατόμων με αναπηρία, από εκείνα που απαιτούνται βάσει της εθνικής νομοθεσίας; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

ζ) Προκειμένου να ελέγχεται η συμμόρφωση των σχετικών κριτηρίων με το δίκαιο της ένωσης, απαιτείται, κατά την άποψη σας, η θέσπιση υποχρεωτικού προληπτικού ελέγχου συμμόρφωσης των εν λόγω κριτηρίων από κάποιο φορέα (υφιστάμενου ή νέου); ε.α ΜΟΠΑΔΙΣ ή/και η έκδοση Κατευθυντηρίων Οδηγιών (μη δεσμευτικών) σχετικά με την επαλήθευση περιβαλλοντικών/ενεργειακών προδιαγραφών για συγκεκριμένα προϊόντα ή/και περιβαλλοντικών απαιτήσεων ή/και κοινωνικών παραμέτρων; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

ΘΕΜΑ 5: Όροι εκτέλεσης της σύμβασης που περιλαμβάνουν περιβαλλοντικές και κοινωνικές παραμέτρους ή παραμέτρους για την απασχόληση

α) Ποιους θεωρείτε κατάλληλους ειδικούς συμβατικούς όρους οι οποίοι θα πρέπει να περιλαμβάνονται σε συμβατικά τεύχη έργων, προμηθειών και υπηρεσιών αντίστοιχα προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η εκτέλεση

10 .άρθρο 67 παρ.2. και αιτιολογική σκέψη 92 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 82 παρ.2 και αιτιολογική σκέψη 97 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

11 . βλ. υποσ. 7.

12 . αιτιολογική σκέψη 90 οδ 2014/24/ΕΕ και 95 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

της δημόσιας σύμβασης συνάδει με περιβαλλοντικές και κοινωνικές παραμέτρους ή παραμέτρους που αφορούν στην απασχόληση; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Κατά τη σύνταξη της απάντησης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι με τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης θεσπίζονται συγκεκριμένες απαιτήσεις για την εκτέλεση της σύμβασης. Αντίθετα με τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης που αποτελούν τη βάση για συγκριτική αξιολόγηση της ποιότητας των προσφορών, οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης είναι προκαθορισμένοι και αφορούν σε αντικειμενικές απαιτήσεις οι οποίες δεν επηρεάζουν την αξιολόγηση των προσφορών¹³.

β) Ποιους θεωρείτε κατάλληλους ειδικούς συμβατικούς όρους οι οποίοι θα πρέπει να περιλαμβάνονται σε συμβατικά τεύχη έργων, προμηθειών και υπηρεσιών αντίστοιχα προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η εκτέλεση της δημόσιας σύμβασης διευκολύνει την προσβασιμότητα μειονεκτούντων ατόμων και ατόμων με αναπηρία; παρακαλώ προσδιορίστε [χρήση ελεύθερου κειμένου].

γ) Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εν λόγω συμβατικοί όροι πρέπει να συνδέονται με την εκτέλεση της σύμβασης και να ορίζονται με σαφήνεια, θεωρείτε ότι είναι δυνατή η κατηγοριοποίηση ειδών συμβάσεων ή τμημάτων αυτών όπου δύναται να περιλαμβάνονται τέτοιοι όροι; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, προσδιορίστε την παράμετρο, το στόχο, το μέσο επίτευξης και τη διατύπωση του προτεινόμενου όρου. Παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

δ) Με ποιο τρόπο θεωρείτε ότι διασφαλίζεται αποτελεσματικά η τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων εκ μέρους των οικονομικών φορέων, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης;

ΘΕΜΑ 6: Αποκλεισμός από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας -τήρηση υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου (δυναμικός λόγος αποκλεισμού)

α) Η δυνατότητα αποκλεισμού¹⁴ οικονομικών φορέων από τη συμμετοχή σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, ενδεικνύται:

(i) να επιβληθεί ως υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/αναθέτοντων φορέων ή

(ii) να εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των αναθετουσών αρχών/αναθέτοντων φορέων ώστε να εκτιμούν ad hoc, το είδος της υπό ανάθεση σύμβασης και τις ειδικές κάθε φορά περιστάσεις και απαιτήσεις αυτής; **Διευκρινήσεις:** Ανεξαρτήτως επιλογής, παρακαλείσθε να παραθέσετε σχετική τεκμηρίωση ως προς τη σκοπιμότητα, τη χρησιμότητα και την αποτελεσματικότητα της επιλογής σας, για τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορέες κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων.

β) Ποια θεωρείτε ως κατάλληλα αποδεικτικά μέσα αθέτησης των σχετικών υποχρεώσεων;

(i) δικαστική απόφαση;

(ii) διοικητική πράξη;

(iii) άλλο;

Διευκρίνηση: Ανεξαρτήτως επιλογής καλείσθε να παραθέσετε σχετική τεκμηρίωση [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

13 . αιτιολογική σκέψη 104 οδηγίας 2014/24 και 109 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

14 βλ. παρ. 4. περ. α του άρθρου 57 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και του άρθρου 80 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ

γ) Σε ποια αρμόδια όργανα δύναται να απευθύνεται η αναθέτουσα αρχή/ο αναθέτων φορέας προκειμένου να διερευνά τυχόν αθέτηση των σχετικών υποχρεώσεων; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρίνηση: Καλείστε να καταγράψετε, στο πλαίσιο της αρμοδιότητας σας, ανά τομέα δικαίου (δηλαδή περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού) το σύνολο των διατάξεων βάσει των οποίων διενεργούνται οι σχετικοί έλεγχοι, τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα και ομοίως ισχύουσες ρυθμίσεις σύμφωνα με τις οποίες προβλέπεται ως κύρωση, ο αποκλεισμός του οικονομικού φορέα από διαγωνισμούς του δημοσίου καθώς και την τυχόν ύπαρξη σχετικών βάσεων δεδομένων από τις οποίες μπορούν να αντλούνται σχετικά στοιχεία αποκλεισμού οικονομικών φορέων από διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

δ) Υφίσταται κατηγοριοποίηση των σχετικών παραβάσεων; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, επιθυμητή είναι η πρόταση, ανά τομέα αρμοδιότητάς σας, για το ποιες από αυτές δύναται να οδηγήσουν σε αποκλεισμό και αντιστοίχως ποιες εξ αυτών θα πρέπει να επιφέρουν υποχρεωτικό αποκλεισμό.

ΘΕΜΑ 7: Αθέτηση υποχρεώσεων καταβολής φόρων και ασφαλιστικών εισφορών-επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος

α) Θεωρείτε ότι για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος θα πρέπει να ενεργοποιηθεί η πρόβλεψη των οδηγιών περί παρέκκλισης από την εφαρμογή του υποχρεωτικού αποκλεισμού οικονομικού φορέα λόγω αθέτησης, διαπιστωμένης από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, υποχρεώσεων καταβολής φόρων και ασφαλιστικών εισφορών; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης παρακαλείστε να προτείνετε, αναφέροντας συγκεκριμένα παραδείγματα, το όργανο (υφιστάμενο ή νέο), το χρόνο (π.χ κατά τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης ή κατά την αξιολόγηση των προσφορών) και τη διαδικασία ενεργοποίησης της σχετικής παρέκκλισης.

Σημειώνεται ότι, η αθέτηση υποχρεώσεων όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης αποτέλεσε διαχρονικά, σε επίπεδο οδηγιών για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, προβλεπόμενο λόγω αποκλεισμού αν και δυνητικό. Με τις νέες οδηγίες, η αθέτηση των εν λόγω υποχρεώσεων οδηγεί σε υποχρεωτικό αποκλεισμό εφόσον η αθέτηση έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ¹⁵ αλλά, κατ' εξαίρεση, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

β) Κατά την ενσωμάτωση, θεωρείτε ότι θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτικός ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα, στην περίπτωση που δεν υπάρχει μεν δικαστική απόφαση με ισχύ δεδικασμένου ή διοικητική απόφαση με δεσμευτική ισχύ αλλά η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις σχετικές υποχρεώσεις του;

γ) Ποια είναι τα δυνητικά μέσα απόδειξης που δύναται να χρησιμοποιήσει η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας προκειμένου να αποδείξει την αθέτηση των υποχρεώσεων καταβολής φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, οικονομικού φορέα; παρακαλώ προσδιορίστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Κατά την απάντηση στην εν λόγω ερώτηση απαιτείται να συμπεριληφθούν τα πιστοποιητικά/έγγραφα με τα οποία θα παρέχονται οι σχετικές αποδείξεις. Σε περίπτωση ύπαρξης βάσης δεδομένων/αρχείου από την οποία θα μπορούσαν να αντλούνται τα εν λόγω στοιχεία, δέον είναι να αναφερθεί επίσης.

δ) Θα πρέπει να προβλεφθεί παρέκκλιση για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος;

ε) [Αφορά μόνο στην Οδηγία 2014/25/ΕΕ]. Σύμφωνα με την 2η υποπ. της παρ. 1 του άρθρου 80 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, ορίζεται ότι σε περίπτωση που ο αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή οι ανωτέρω προβλέψεις εφαρμόζονται ομοίως. Σε περίπτωση όμως που ο αναθέτων φορέας δεν είναι αναθέτουσα αρχή, θεωρείτε ότι απαιτείται, κατά την ενσωμάτωση, να προβλεφθεί αντίστοιχο καθεστώς αποκλεισμού; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

15 . παρ. 2 του άρθρου 57 "Λόγοι αποκλεισμού" της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 80 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

ΘΕΜΑ 8: Αθέτηση υποχρεώσεων καταβολής φόρων και ασφαλιστικών εισφορών- δυσανάλογος αποκλεισμός

α) Κατά την ενσωμάτωση, θεωρείτε ότι θα πρέπει να ενεργοποιηθεί η πρόβλεψη των οδηγιών περί παρέκκλισης από την εφαρμογή του υποχρεωτικού αποκλεισμού οικονομικού φορέα, λόγω δυσανάλογου αποκλεισμού¹⁶;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στην προηγούμενη ερώτηση, θεωρείτε ότι η ευχέρεια για την ενεργοποίηση της σχετικής παρέκκλισης (περί δυσανάλογου αποκλεισμού) θα πρέπει να δοθεί στην αναθέτουσα αρχή ή να τεθεί εξ αρχής ως κανόνας; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

γ) Θεωρείτε σκόπιμο, εφόσον ενσωματωθεί η δυνατότητα παρέκκλισης λόγω δυσανάλογου αποκλεισμού:

(i) να περιλαμβάνει το σύνολο των προμηθειών, υπηρεσιών και έργων; ή

(ii) να εξαιρούνται κάποια/κάποιες εξ αυτών; (π.χ έργα ή/και υπηρεσίες ή/και προμήθειες).

Διευκρίνιση: Ανεξαρτήτως επιλογής, απαιτείται η παράθεση σχετικής τεκμηρίωσης ως προς τη σκοπιμότητα της εν λόγω επιλογής για τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορές κατά τη διαδικασία ανάθεσης των συμβάσεων τους.

ΘΕΜΑ 9: Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές λόγω μη συμμόρφωσης με διατάξεις στους τομείς του κοινωνικού, εργατικού ή περιβαλλοντικού δικαίου.

α) Με ποια δικαιολογητικά θεωρείτε ότι παρέχεται επαρκής απόδειξη εκ μέρους των οικονομικών φορέων αναφορικά με την τήρηση των λεπτομερειών που αναφέρονται στην περ. δ της παραγράφου 2 του άρθρου 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και στην όμοια διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 84 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ; παρακαλώ τεκμηριώστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Καλείσθε να τεκμηριώσετε αναφέροντας παράλληλα το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει/προβλέπει τα σχετικά δικαιολογητικά συμπεριλαμβανομένων των Συλλογικών Συμβάσεων και των εθνικών τεχνικών προτύπων¹⁷. Σημειώνεται ότι, οι προσφορές που φαίνονται αφύσικα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες ενδέχεται να βασίζονται σε τεχνικά, οικονομικά ή νομικά αβάσιμες παραδοχές ή πρακτικές. Σε περίπτωση που ο προσφέρων δεν μπορεί να παράσχει ικανοποιητική εξήγηση, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να δικαιούται να απορρίψει την προσφορά. Απεναντίας η απόρριψη καθίσταται, σύμφωνα με τις οδηγίες, υποχρεωτική σε περιπτώσεις όπου η αναθέτουσα αρχή έχει διαπιστώσει ότι η ασυνήθιστα χαμηλή τιμή ή το ασυνήθιστα χαμηλό κόστος που προτείνεται, είναι αποτέλεσμα της μη συμμόρφωσης με υποχρεωτική νομοθεσία της Ένωσης ή συμβατή προς αυτή εθνική νομοθεσία στους τομείς του κοινωνικού, εργατικού ή περιβαλλοντικού δικαίου, ή με διατάξεις του διεθνούς εργατικού δικαίου¹⁸.

ΘΕΜΑ 10: Επαλήθευση/έλεγχος τήρησης υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου και υποβολή κυρώσεων.

α) Η επαλήθευση ή/και ο έλεγχος επί της τήρησης των σχετικών υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, δύναται να διενεργείται:

(i) κατά το στάδιο ανάθεσης της σύμβασης;

(ii) κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης;

(iii) και στα δύο ανωτέρω στάδια;

Διευκρινήσεις: Παρακαλείσθε να προτείνετε συνοπτικά τους φορείς (π.χ αποκλειστικά η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας ή/και τρίτος ανεξάρτητος φορέας υφιστάμενος ή μη) που θα καταστούν αρμόδιοι για τη διενέργεια των σχετικών ελέγχων/επαληθεύσεων και τις σχετικές διαδικασίες (μηχανισμούς) για τη διασφάλιση της τήρησης των σχετικών υποχρεώσεων (π.χ εξέταση δείγματος συνολικά) ανά προτεινόμενο στάδιο.

16 . παρ. 3 του άρθρου 57 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 80 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

17 .βλ. παρ. 5 του άρθρου 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και παρ. 2 του άρθρου 84 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

18 .αιτιολογική σκέψη 103 και άρθρο 69 οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αιτιολογική σκέψη 108 και άρθρο 84 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

β) Λαμβάνοντας υπόψη ότι η μη συμμόρφωση προς τις ανωτέρω υποχρεώσεις¹⁹ μπορεί να θεωρηθεί σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, δυνάμενο να επιφέρει τον αποκλεισμό του οικονομικού φορέα από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβαση, θεωρείτε ότι ο εν λόγω αποκλεισμός θα πρέπει να επιφέρει ευρύτερες κυρώσεις για τον παραβαίνοντα οικονομικό φορέα, συμπεριλαμβανόμενης της στέρησης του δικαιώματος συμμετοχής στη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων²⁰ (π.χ εγγραφή σε black list); παρακαλώ τεκμηριώστε *[με χρήση ελεύθερου κειμένου]*.

Διευκρίνιση:

γ) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στην ανωτέρω ερώτηση (β), καλείστε να προσδιορίστε το επιθυμητό ελάχιστο και μέγιστο χρονικό διάστημα του προτεινόμενου αποκλεισμού, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης *[με χρήση ελεύθερου κειμένου]*.

ΘΕΜΑ 11: Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ' αποκλειστικότητα

α) Υφίσταται, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/και σε εθνικό επίπεδο, γενικός ορισμός μειονεκτούντων προσώπων και ανθρώπων με αναπηρία; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, θεωρείτε σκόπιμη τη χρήση του/ των ορισμού/ών αυτών για την εφαρμογή των άρθρων 20 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 38 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ; παρακαλώ προσδιορίστε αναφέροντας τις σχετικές διατάξεις *[με χρήση ελεύθερου κειμένου]*.

β) Θεωρείτε ότι κατά την ενσωμάτωση, η δυνατότητα "ανάθεσης συμβάσεων κατ' αποκλειστικότητα", ενδείκνυται:

(i) να αποτελέσει υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/αναθέτοντων φορέων ή

(ii) να εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια τους ώστε να εκτιμούν ad hoc, το είδος της υπό ανάθεσης σύμβασης και τις ειδικές κάθε φορά περιστάσεις και απαιτήσεις αυτής;

Διευκρινήσεις: Η ερώτηση απαντάται με επιλογή μίας εκ των προτεινόμενων λύσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των οδηγιών²¹ (οι οποίες δεν αποτελούν νέα ρύθμιση αλλά περιλαμβάνονταν ήδη στα άρθρα 19 και 28 των Οδηγιών 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ αντίστοιχα), παρέχεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων σε προστατευόμενα εργαστήρια και οικονομικούς φορείς που έχουν ως κύριο σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη προσώπων με αναπηρία ή μειονεκτούντων προσώπων ή να προβλέπουν την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης, εφόσον περισσότεροι από τουλάχιστον 30 % των εργαζομένων στα εργαστήρια, τους οικονομικούς φορείς ή τα προγράμματα αυτά είναι εργαζόμενοι με αναπηρία ή μειονεκτούντες εργαζόμενοι. Αντιστοίχως, σημειώνεται ότι κατά την ενσωμάτωση των σχετικών άρθρων των οδηγιών 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ²², προκρίθηκε η λύση της μεταφοράς της διακριτικής ευχέρειας του κράτους μέλους, ως αναφέρεται στις οδηγίες, σε διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής.

γ) Σε περίπτωση επιλογής της περίπτωσης (β.i), ποια τυχόν ειδικότερα μέτρα προτείνετε να θεσπισθούν για την εφαρμογή της διάταξης *[με χρήση ελεύθερου κειμένου]*;

δ) Σε περίπτωση επιλογής της περίπτωσης (β.ii), θεωρείτε ότι θα πρέπει να καθορισθούν σχετικά κριτήρια για την ορθή εφαρμογή της; Παρακαλώ προσδιορίστε *[με χρήση ελεύθερου κειμένου]*.

Διευκρινήσεις: Καλείστε να προσδιορίστε τα σχετικά κριτήρια καθώς το ενδεδειγμένο (νομικό) εργαλείο εφαρμογής τους (π.χ να καταστούν υποχρεωτικά ή μη δεσμευτικά με τη μορφή Κατευθυντηρίων Οδηγιών)

19 . βλ. παρ. 2 των άρθρων 18 και 36, των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, αντίστοιχα.

20 . αιτιολογική σκέψη 39 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

21 . άρθρο 20 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 38 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ με τίτλο "Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ' αποκλειστικότητα".

22 . άρθρο 38 του ν. 4281/2014 (160/Α).

προκειμένου να διευκολυνθούν οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς κατά τον έλεγχο συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής που τίθενται από τις οδηγίες²³ για την ανάθεση συμβάσεων κατ' αποκλειστικότητα.

Διευκρινήσεις για τις ερωτήσεις (γ) και (δ): Λόγω της σπουδαιότητας της ενσωμάτωσης της κοινωνικής διάστασης στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και του γεγονότος της έλλειψης εξειδίκευσης κατά την ενσωμάτωση των οδηγιών 2004/18 και 17, προβλέφθηκε, με το ν. 4019/2011 (216/A) "Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική επιχειρηματικότητα και άλλες διατάξεις" και ειδικότερα με το άρθρο 16 αυτού "Δημόσιες συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς", η σύσταση εννεαμελούς Διυπουργικής Επιτροπής με έργο, μεταξύ άλλων, την εισήγηση για την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με τις συμβάσεις που δύνανται να ανατεθούν κατ' αποκλειστικότητα και τους ειδικότερους όρους ανάθεσης συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς καθώς και την εφαρμογή της κοινωνικής ρήτρας εκτέλεσης στις δημόσιες συμβάσεις.

ε) Για ποια είδη συμβάσεων, θεωρείται ότι ενδείκνυται η ενεργοποίηση της δυνατότητας ανάθεσης κατ' αποκλειστικότητα;

στ) Εξ' όσων είστε σε θέση να γνωρίζετε, τηρούνται στην Ελλάδα Μητρώα/Βάσεις δεδομένων/Αρχεία, προστατευόμενων εργαστηρίων ή/και οικονομικών φορέων που έχουν ως κύριο σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη προσώπων με αναπηρία ή μειονεκτούντων προσώπων; παρακαλώ προσδιορίστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

ζ) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στην προηγούμενη ερώτηση, παρακαλώ προσδιορίστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου]:

(i) ποιο θεσμικό πλαίσιο διέπει τη λειτουργία ενός εκάστου εξ αυτών;

(ii) ποιος/οι είναι ο/οι αρμόδιος/οι φορείς για την τήρησή τους και

(iii) ποιες οι προϋποθέσεις ένταξης;

η) Περιλαμβάνει φορείς όπου τουλάχιστον το 30% των εργαζομένων τους είναι εργαζόμενοι με αναπηρία ή μειονεκτούντες εργαζόμενοι; Εάν όχι, είναι δυνατόν να εξαχθεί σχετικός κατάλογος σε εύλογο χρονικό διάστημα; παρακαλώ προσδιορίστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Το ποσοστό των μειονεκτούντων εργαζομένων ή των εργαζομένων με αναπηρία μειώθηκε με τις νέες οδηγίες και ορίσθηκε στο 30% τουλάχιστον των εργαζομένων, αντί της προϋπόθεσης περί πλειοψηφίας αυτών που είχε ορισθεί με το προγενέστερο καθεστώς²⁴. Επιπλέον, πλην των προστατευόμενων εργαστηρίων προστέθηκαν και οι οικονομικοί φορείς που έχουν ως κύριο σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη προσώπων με αναπηρία ή μειονεκτούντων προσώπων. Εάν υφίστανται τα εν λόγω στοιχεία ή δύνανται να εξαχθούν από τις τηρούμενες Βάσεις/Αρχεία /Μητρώα, θα διευκολυνόταν η εφαρμογή του εν λόγω άρθρου.

θ) Έχουν τυχόν προκριθεί επιμέρους είδη συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή/και έργων για τα οποία έχει θεσμοθετηθεί ή είναι ώριμη η θεσμοθέτηση ανάθεσης τους κατ' αποκλειστικότητα; παρακαλώ προσδιορίστε [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Διευκρινήσεις: Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 36 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 51 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, ορίζεται ότι "είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα στα εργαστήρια ή τις επιχειρήσεις αυτές το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή σε ορισμένα τμήματα δημοσίων συμβάσεων, ή να τους αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα την εκτέλεση συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης".

23 . βλ. υποσημείωση 21

24 . οδηγίες 2004/18 και 2004/17.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: “ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΧΙΥ ΟΔΗΓΙΑΣ 2014/24/ΕΕ και ΧVII ΟΔΗΓΙΑΣ 2014/25/ΕΕ”**ΘΕΜΑ 12: Εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες**

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 76 παρ. 1 και 93 παρ. 1 των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ αντιστοίχως, τα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικούς κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες²⁵ (“light touch” regime), η αξία των οποίων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που ορίζεται στις Οδηγίες²⁶, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αναθέτουσες αρχές τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων. Οι οριζόμενες στα εν λόγω Παραρτήματα υπηρεσίες αφορούν υπηρεσίες υγείας, κοινωνικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές, υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλειας, υπηρεσίες που παρέχουν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι πολιτικές οργανώσεις, οι οργανώσεις νέων και συλλογικών οργάνων εν γένει, θρησκευτικές υπηρεσίες, ξενοδοχειακές και εστίασης, υπηρεσίες ερευνών και ασφάλειας, διεθνείς υπηρεσίες, ταχυδρομικές. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες, υπό το όρο ότι οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των σχετικών υπηρεσιών.

Σύμφωνα και με τις αιτιολογικές σκέψεις των οδηγιών²⁷, τα κράτη μέλη έχουν τη διακριτική ευχέρεια/ τη δυνατότητα της επιλογής των παρόχων υπηρεσιών με τον τρόπο που κρίνουν πλέον κατάλληλο, στο πλαίσιο όμως τήρησης των βασικών αρχών διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης και διασφαλίζοντας ότι οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς είναι σε θέση να εφαρμόζουν ειδικά ποιοτικά κριτήρια για την επιλογή των παρόχων υπηρεσιών, όπως τα κριτήρια που προβλέπονται στο εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, δημοσιευόμενο υπό της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας.

Από τα ανωτέρω αναφερθέντα, προκύπτει ότι είναι υποχρεωτική η θέσπιση του εθνικού νομοθετικού πλαισίου, αλλά υπάρχει διακριτική ευχέρεια ως προς το περιεχόμενό του, με τις τιθέμενες προϋποθέσεις. Ερωτάται:

α) Θεωρείτε ότι θα πρέπει

i) να εξειδικευθεί, στο πλαίσιο του συγκεκριμένου καθεστώτος (light-touch regime rules), η δυνατότητα χρήσης διαδικασιών και εργαλείων (ανοικτός, κλειστός, με διαπραγματεύσεις διαγωνισμός και συμφωνία-πλαίσιο, δυναμικό σύστημα αγορών, ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αντιστοίχως) ή

ii) αντίθετα η εν λόγω προσέγγιση θα λειτουργήσει περιοριστικά δημιουργώντας ζητήματα στην εφαρμογή, καθώς ενδέχεται να απαιτηθεί η πλήρης εφαρμογή των σχετικών διαδικασιών; Σας παρακαλούμε να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

β) Εάν η απάντησή σας στο ερώτημα (α) είναι ότι απαιτείται εξειδίκευση, παρακαλούμε προσδιορίστε με συγκεκριμένες προτάσεις, την εξειδίκευση των εθνικών διατάξεων για την εφαρμογή του συγκεκριμένου καθεστώτος (light-touch regime rules) στο πλαίσιο τήρησης των αρχών της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης, μη διάκρισης κ.ο.κ.

Διευκρίνηση: Βλ. σχετικά τις διατάξεις του Τίτλου II, άρθρ. 25 επ. και 43 επ. των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ αντιστοίχως, “Κανόνες που εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις” (Διαδικασίες, Τεχνικές και Εργαλεία, Διεξαγωγή της διαδικασίας κοκ)

25 Όπως αναφέρονται στο παράρτημα ΧΙΥ της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και στο παράρτημα ΧVII της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

26 Άρθρο 4 στοιχείο δ Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 15 στοιχείο γ Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, ήτοι 750.000 Ευρώ για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΧΙΥ σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 1.000.000 Ευρώ για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που περιέχονται στον κατάλογο του Παραρτήματος ΧVII της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

27 Βλ. σχετικά αιτιολογική σκέψη 114 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και αιτιολογική σκέψη 120 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

- γ) Εάν η απάντησή σας ερώτημα (α) είναι ότι δεν απαιτείται εξειδίκευση, θεωρείτε ότι μια γενική πρόβλεψη που θα επέτρεπε την αναλογική εφαρμογή των διαδικασιών και εργαλείων, όπως προαναφέρονται, στο πλαίσιο εφαρμογής του συγκεκριμένου καθεστώτος (light-touch regime rules) και τήρησης των αρχών της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης, μη διάκρισης κ.ο.κ. θα ήταν ενδεδειγμένη; Παρακαλούμε να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.
- δ) Το εν λόγω ειδικό καθεστώς²⁸ για τις κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, εφαρμόζεται εφόσον η αξία των συμβάσεων ισούται ή υπερβαίνει τα κατώτατα όρια, όπως αυτά καθορίζονται στα σχετικά άρθρα των νέων οδηγιών²⁹. Θεωρείτε ότι θα ήταν ενδεδειγμένη η εφαρμογή του και για τις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ειδικού νέου καθεστώτος, ανεξαρτήτως της αξίας των, ήτοι και κάτω των κοινοτικών ορίων; Σας παρακαλούμε να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.
- ε) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα, θεωρείτε ενδεδειγμένη την αναλογική εφαρμογή των σχετικών διατάξεων ή αντίθετα είναι επιθυμητή η εφαρμογή των γενικών αρχών ή/και συγκεκριμένων ρητρών;

ΘΕΜΑ 13: Κριτήρια ανάθεσης ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 76 παρ. 2 και 93 παρ. 2 των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ αντιστοίχως, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται βάσει της προσφοράς που παρουσιάζει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Σύμφωνα και με τις αιτιολογικές σκέψεις των οδηγιών³⁰, προκειμένου να ενταχθούν καλύτερα η κοινωνική και περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης, κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης της σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους. Υπό το φως της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και στους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δικαίου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης.

Είναι ουσιώδες τα κριτήρια ανάθεσης ή οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν τις κοινωνικές πτυχές της διαδικασίας παραγωγής να αναφέρονται στα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν δυνάμει της σύμβασης. Επιπλέον πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την οδηγία 96/71/ΕΚ³¹ όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο της ΕΕ και δεν πρέπει να επιλέγονται ή να εφαρμόζονται κατά τρόπο που δημιουργεί άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις εις βάρος οικονομικών φορέων από άλλα κράτη μέλη ή από τρίτες χώρες, που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη Συνθήκη Δημοσίων Συμβάσεων ή σε συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος η Ένωση. Ως εκ τούτου, οι απαιτήσεις για τους βασικούς όρους εργασίας που ρυθμίζει η οδηγία 96/71/ΕΚ, όπως τα κατώτατα όρια αποδοχών, θα πρέπει να παραμένουν στα επίπεδα που

28 Άρθρα 74-77 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 91-94 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

29 Βλ. υποσημείωση 26

30 Βλ. σχετικά αιτιολογική σκέψη 97 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και αιτιολογική σκέψη 102 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

31 Βλ. σχετικά Π.Δ. 219/2000 (ΦΕΚ 190/τ. Α'/31.08.2000) Μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που αποσπώνται για την εκτέλεση προσωρινής εργασίας στο έδαφος της Ελλάδας, στο πλαίσιο διεθνούς παροχής υπηρεσιών (Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1996 σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών)

ορίζουν η εθνική νομοθεσία ή οι συλλογικές συμβάσεις που ισχύουν σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης στο πλαίσιο της εν λόγω οδηγίας.

Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης μπορούν επίσης να αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της προαγωγής της ισότητας γυναικών και ανδρών στην εργασία, την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος ή της καλής διαβίωσης των ζώων και την επί της ουσίας συμμόρφωση προς τις θεμελιώδεις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας καθώς και την πρόσληψη περισσότερων μειονεκτούντων ατόμων από εκείνα που απαιτούνται βάσει εθνικής νομοθεσίας. Εν κατακλείδι, οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να ενθαρρύνονται να επιλέγουν κριτήρια ανάθεσης τα οποία να τους επιτρέπουν να αποκτήσουν έργα, προϊόντα ή υπηρεσίες υψηλής ποιότητας που είναι τα πλέον κατάλληλα για τις ανάγκες τους. Σύμφωνα δε με τις αιτιολογικές σκέψεις 114 και 120 των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ αντιστοίχως, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν ειδικά ποιοτικά κριτήρια για την επιλογή των παρόχων υπηρεσιών, όπως τα κριτήρια που προβλέπονται στο εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, το οποίο δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας.

Σε συνέχεια των προαναφερθέντων, ερωτάται:

α) Θεωρείτε ότι κατά την ενσωμάτωση, θα πρέπει να προκριθεί αποκλειστικά η επιλογή του παρόχου των σχετικών υπηρεσιών βάσει της προσφοράς που παρουσιάζει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, όπως έχουν προαναφερθεί; Σας παρακαλούμε να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα, παρακαλούμε όπως προτείνετε σχετικά εργαλεία υλοποίησης.

ΘΕΜΑ 14: Αποκλειστικές συμβάσεις για ορισμένες υπηρεσίες

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 77 παρ. 1 και 94 παρ. 1 των οδηγιών 2014/24 και 2014/25 αντιστοίχως, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα σε οργανισμούς το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών που εμπíπτουν αποκλειστικά στις αναφερόμενες στα άρθρα 74 και 91 των οδηγιών 2014/24 και 2014/25 αντιστοίχως ("light touch" regime), υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες που εμπíπτουν σε συγκεκριμένους κωδικούς CPV.

Το δικαίωμα συμμετοχής σε δημόσιες συμβάσεις **αποκλειστικά και μόνο** για τις αναφερόμενες υπηρεσίες σε "οργανισμούς" που πληρούν σωρευτικά τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 94 δημιουργεί ζήτημα αναφορικά με την δυνατότητα ή κατά το μάλλον τον τρόπο άσκησης κοινωνικής πολιτικής χωρίς να στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός.

Σύμφωνα και με τις αιτιολογικές σκέψεις των οδηγιών³², τα εργαστήρια ή οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να επιτυγχάνουν την ανάθεση συμβάσεων υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού. Είναι, κατά συνέπεια, σκόπιμο να προβλεφθεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα στα εργαστήρια ή τις επιχειρήσεις αυτές το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή σε ορισμένα τμήματα δημοσίων συμβάσεων, ή να τους αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα την εκτέλεση συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

Σε συνέχεια των ως άνω αναφερθέντων, ερωτάται :

α) Θεωρείτε ότι κατά την ενσωμάτωση, θα πρέπει να υλοποιηθεί η δυνατότητα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων για τις συγκεκριμένες υγειονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές υπηρεσίες που

32 Βλ. σχετικά αιτιολογική σκέψη 36 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και αιτιολογική σκέψη 51 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

καλύπτονται από τους αναφερόμενους στα σχετικά άρθρα των οδηγιών κωδικούς CPV σε συγκεκριμένους οργανισμούς (που πληρούν σωρευτικά τις απαριθμούμενες προϋποθέσεις); Παρακαλούμε όπως τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα, παρακαλούμε όπως προσδιορίσετε τα κατάλληλα μέτρα εφαρμογής, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον σχετικό εθνικό θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο και προτείνετε τυχόν προσθήκες/τροποποιήσεις αυτού, ώστε να καταστεί δυνατή η πλήρωση των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου.

γ) Σε περίπτωση αποφατικής απάντησης, παρακαλούμε όπως προτείνετε σχετικά μέτρα εφαρμογής στο πλαίσιο τήρησης των γενικών αρχών.

δ) Επίσης στην περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα, θεωρείτε ότι θα ήταν σκόπιμη η “πρώρη” ενσωμάτωση στην εθνική έννομη τάξη του εν λόγω καθεστώτος³³ (ήτοι πριν τις τεθείσες προθεσμίες), εξαιτίας ενδεχομένως των υφιστάμενων δημοσιονομικών, κοινωνικών κ.ο.κ. συνθηκών; Παρακαλούμε τεκμηριώστε την απάντησή σας.

ΘΕΜΑ 15: Δημοσίευση γνωστοποιήσεων στις κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες (άρθρα 75 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 92 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Σύμφωνα με τις διατάξεις των Οδηγιών³⁴ οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς δύνανται στις περιπτώσεις εφαρμογής του ειδικού καθεστώτος για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών, να μην γνωστοποιούν την πρόθεση για σύναψη συμβάσεων αν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις των άρθρων 32 και 50 των οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ αντιστοίχως.

Ο ν. 4013/2011³⁵ ορίζει ότι οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 (άρθρο 40 παρ. 3 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ) και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007 (άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ αντίστοιχα)³⁶, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής. Σε συνέχεια των ανωτέρω, παρακαλούμε για την άποψή σας :

α) Να προβλεφθεί αντίστοιχος προληπτικός έλεγχος συνδρομής των ανωτέρω διατάξεων των Οδηγιών³⁷ είτε από την ΕΑΑΔΗΣΥ, είτε από κάποιο άλλο όργανο; Παρακαλείσθε να προσδιορίσετε το όργανο και να αναφέρεται συνοπτικά τους λόγους για τους οποίους το προτείνετε.

β) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα, παρακαλούμε όπως αιτιολογήσετε την απάντησή σας, προτείνοντας εναλλακτικούς τρόπους εξασφάλισης της προστασίας των συμφερόντων των ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων (πχ. διατάξεις άρθρου 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ν.2690/99)

33 Βλ. σχετικά στη Γαλλία τα της ενσωμάτωσης με σχετικό διάταγμα της διάστασης της Κοινωνικής Οικονομίας και Αλληλεγγύης http://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/daj/marches_publics/textes/autres-textes/fiche-promotion-achats-publics-social-responsables.pdf

34 Άρθρο 75 παρ. 1 εδ. Β της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 92 παρ.1 εδ. β της οδηγίας 2014/25/ΕΕ

35 Άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. (δδ) του ν.4013/2011

36 Αντίστοιχα άρθρα 32 οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 52 οδηγίας 2014/25/ΕΕ

37 Όπως υποσημείωση 34

Οριζόντια διευκρίνιση: Για διευκόλυνση των αποδεκτών του παρόντος εγγράφου στο Παράρτημα παρατίθενται οι συναφείς με τα παραπάνω θέματα διατάξεις των οδηγιών.

Τέλος επισημαίνεται ότι, ανεξάρτητα από τις απαντήσεις σε όλα τα παραπάνω, είναι ευπρόσδεκτες ενδεχόμενες παρατηρήσεις/σχόλια που δεν έχουν συμπεριληφθεί στις παραπάνω ερωτήσεις/επιλογές, εφόσον αφορούν θέματα του παρόντος εγγράφου διαβούλευσης -ήτοι 1. Ένταξη κοινωνικών, περιβαλλοντικών και εργατικών παραμέτρων στις δημόσιες συμβάσεις 2. Ειδικό καθεστώς για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες παραρτημάτων XIV Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και XVII Οδηγίας 2014/25/ΕΕ (light-touch regime rules) - [με χρήση ελεύθερου κειμένου].

Δ. Στοιχεία επικοινωνίας

Παρακαλούμε για τις απαντήσεις σας επί των θεμάτων του παρόντος εγγράφου διαβούλευσης **μέχρι τις 22 Μαΐου 2015:**

- στην ιστοσελίδα www.opengov.gr
- στην ηλεκτρονική διεύθυνση odigies@eaadhsy.gr
- στη δ/ση **Λ. Κηφισίας 7 Αθήνα, τ.κ. 115 23**

Τηλ. επικοινωνίας: **213 2124 738**
213 2124 743
213 2124 768
213 2124 766
213 2124 732

Οι απαντήσεις όσο το δυνατόν περισσότερων φορέων είναι πολύτιμες. Σας ευχαριστούμε για το χρόνο που διαθέσατε να διαβάσετε το παρόν έγγραφο.

Για οποιαδήποτε παρατηρήσεις σας επί της διαδικασίας διαβούλευσης (βλ. παραπάνω Β.), μπορείτε να απευθύνεστε στο τηλ. **213 2124 732**.

**Η Προϊσταμένη Δ/σης
Νομικών Υπηρεσιών &
Συντονίστρια της Ο.Ε. για
την ενσωμάτωση της
Οδηγίας 2014/24/ΕΕ**

Ευανθία Σαββίδη

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Μνημονευόμενες διατάξεις οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ κατά σειρά παράθεσης των θεμάτων

**ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΕΝΤΑΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ ΣΤΙΣ
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ**

ΘΕΜΑ 1**Άρθρο 18 παρ. 2 Οδηγίας 2014/24 “Αρχές εφαρμοζόμενες στις προμήθειες”**

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι, κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις ισχύουσες υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπισθεί με το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα Χ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ Οδηγίας 2014/24/ΕΕ**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ
ΑΡΘΡΟ 18 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2**

- Σύμβαση 87 της ΔΟΕ περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος
- Σύμβαση 98 της ΔΟΕ περί συνδικαλιστικού δικαιώματος και συλλογικών διαπραγματεύσεων
- Σύμβαση 29 της ΔΟΕ σχετικά με την αναγκαστική εργασία
- Σύμβαση 105 της ΔΟΕ σχετικά με την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας
- Σύμβαση 138 της ΔΟΕ για την ελάχιστη ηλικία απασχόλησης
- Σύμβαση 111 της ΔΟΕ για την εισαγωγή διακρίσεων (εργασία και απασχόληση)
- Σύμβαση 100 της ΔΟΕ σχετικά με την ίση αμοιβή
- Σύμβαση 182 της ΔΟΕ σχετικά με τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας
- Σύμβαση της Βιέννης για την προστασία της στιβάδας του όζοντος και πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος
- Σύμβαση της Βασιλείας για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και της διάθεσής τους
(σύμβαση της Βασιλείας)
- Σύμβαση της Στοκχόλμης για τους έμμοτους οργανικούς ρύπους (σύμβαση της Στοκχόλμης για τους ΕΟΡ)

— Σύμβαση σχετικά με τη διαδικασία συναίνεσης μετά από ενημέρωση όσον αφορά ορισμένα επικίνδυνα χημικά προϊόντα και φυτοφάρμακα στο διεθνές εμπόριο (UNEP/FAO) (σύμβαση ΣΜΕ), Ρότερνταμ, 10 Σεπτεμβρίου 1998 και τα τρία σχετικά περιφερειακά πρωτόκολλα.

Αιτιολογική σκέψη 39 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Οι σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσαν να αντικατοπτρίζονται σε ρήτρες συμβάσεων. Επίσης, θα πρέπει να επιτρέπεται η προσθήκη ρητρών για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς συλλογικές συμβάσεις, βάσει του δικαίου της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Η μη συμμόρφωση προς τις σχετικές υποχρεώσεις μπορεί να θεωρηθεί σοβαρό παράπτωμα του συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, δυνάμενο να επιφέρει τον αποκλεισμό του από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Άρθρο 36 παρ. 2 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ “Αρχές που διέπουν τις προμήθειες”

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι, κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις ισχύουσες υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπισθεί με το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα XIV.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIV Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 36 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

- Σύμβαση ΔΟΕ 87 περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος
- Σύμβαση ΔΟΕ 98 περί συνδικαλιστικού δικαιώματος και συλλογικών διαπραγματεύσεων
- Σύμβαση ΔΟΕ 29 σχετικά με την αναγκαστική εργασία
- Σύμβαση ΔΟΕ 105 σχετικά με την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας
- Σύμβαση ΔΟΕ 138 για την ελάχιστη ηλικία απασχόλησης
- Σύμβαση ΔΟΕ 111 για την εισαγωγή διακρίσεων (εργασία και απασχόληση)
- Σύμβαση ΔΟΕ 100 σχετικά με την ίση αμοιβή
- Σύμβαση ΔΟΕ 182 σχετικά με τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας
- Σύμβαση της Βιέννης για την προστασία της στιβάδας του όζοντος και πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος
- Σύμβαση της Βασιλείας για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και της διάθεσής τους (σύμβαση της Βασιλείας)
- Σύμβαση της Στοκχόλμης για τους έμμοτους οργανικούς ρύπους (σύμβαση της Στοκχόλμης για

τους ΕΟΡ)

- Σύμβαση σχετικά με τη διαδικασία συναίνεσης μετά από ενημέρωση όσον αφορά ορισμένα επικίνδυνα χημικά προϊόντα και φυτοφάρμακα στο διεθνές εμπόριο (UNEP/FAO) (σύμβαση ΣΜΕ), Ρότερνταμ, 10.9.1998 και τα τρία σχετικά περιφερειακά πρωτόκολλα.

Αιτιολογική σκέψη 54 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Οι σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσαν να αντικατοπτρίζονται σε ρήτρες συμβάσεων. Επίσης, θα πρέπει να επιτρέπεται η προσθήκη ρητρών για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς συλλογικές συμβάσεις, βάσει του δικαιού της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Η μη συμμόρφωση προς τις σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσε να θεωρηθεί σοβαρό παράπτωμα του συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, δυνάμενο να επιφέρει τον αποκλεισμό του από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

ΘΕΜΑ 2

Αιτιολογικές σκέψεις 96-99 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ

(96) Τα εν λόγω ειδικά ανά τομέα μέτρα θα πρέπει να συμπληρωθούν από προσαρμογή των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2001/18/ΕΚ ώστε να δοθεί στις αρμόδιες αρχές η δυνατότητα να προωθούν τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη στο πλαίσιο των στρατηγικών τους για τις προμήθειες. Θα πρέπει, συνεπώς, να καταστεί σαφές ότι, εκτός εάν η εκτίμηση βασίζεται μόνο στην τιμή, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσδιορίζουν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και το χαμηλότερο κόστος χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής. Η έννοια της κοστολόγησης του κύκλου ζωής περιλαμβάνει όλες τις πτυχές του κόστους καθ' όλον τον κύκλο ζωής των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.

Περιλαμβάνει, συνεπώς, το εσωτερικό κόστος, όπως το κόστος της έρευνας που θα διεξαχθεί, της ανάπτυξης, της παραγωγή, της μεταφοράς, της χρήσης, της συντήρησης και της απόρριψης στο τέλος του κύκλου ζωής, μπορεί όμως να περιλαμβάνει και τις πτυχές του κόστους που οφείλονται σε εξωτερικές περιβαλλοντικές παρενέργειες, όπως η ρύπανση που προκαλεί η εξόρυξη των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται στο προϊόν ή προκαλούνται από αυτό ή την κατασκευή του, υπό την προϋπόθεση ότι είναι δυνατή η χρηματική αποτίμηση και η παρακολούθησή τους. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για την εκτίμηση των πτυχών του κόστους που οφείλονται σε εξωτερικές περιβαλλοντικές παρενέργειες θα πρέπει να καθορίζονται εκ των προτέρων με αντικειμενικό τρόπο που δεν δημιουργεί διακρίσεις και να είναι προσβάσιμες από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι μέθοδοι αυτές είναι δυνατό να καθορίζονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο· ωστόσο, για να αποφεύγονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού λόγω εξατομικευμένων μεθοδολογιών, θα πρέπει να παραμένουν γενικές, υπό την έννοια ότι δεν θα πρέπει να αναπτύσσονται ειδικά για μία συγκεκριμένη διαδικασία δημόσιων προμηθειών.

Θα πρέπει να αναπτυχθούν κοινές μεθοδολογίες σε επίπεδο Ένωσης για τον υπολογισμό του κόστους του

κύκλου ζωής για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών ή υπηρεσιών. Όταν αναπτύσσονται αυτές οι κοινές μεθοδολογίες, η χρήση τους θα πρέπει να καθίσταται υποχρεωτική.

Ακόμη, θα πρέπει να εξετάζεται η σκοπιμότητα καθιέρωσης κοινής μεθοδολογίας για την κοστολόγηση του κύκλου κοινωνικής ζωής, λαμβανομένων υπόψη υπαρχουσών μεθοδολογιών, όπως των Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Κοινωνική Ανάλυση του Κύκλου Ζωής Προϊόντων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών.

97) Επίσης, προκειμένου να ενταχθεί καλύτερα η κοινωνική και η περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες προμήθειας, θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών για το προϊόν έως το στάδιο της απόρριψής του, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας και των όρων εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή ειδικές διαδικασίες σε μεταγενέστερο στάδιο του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης. Κριτήρια και όροι που αναφέρονται σε τέτοιες διαδικασίες παραγωγής ή παροχής είναι, επί παραδείγματι, η μη χρήση τοξικών χημικών στην παραγωγή των αγορασθέντων προϊόντων ή η παροχή των αγοραζόμενων υπηρεσιών με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και τους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις που αφορούν την εμπορία και τους όρους της μπορούν φερ' ειπείν, να αναφέρουν το γεγονός ότι το προϊόν προέρχεται από ισότιμη εμπορία, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης καταβολής ελάχιστης τιμής ή πριμ σε σχέση με την τιμή στους παραγωγούς. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν περιβαλλοντικές παραμέτρους είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την παράδοση, τη συσκευασία και τη διάθεση των προϊόντων και, σε ό,τι αφορά τα έργα και τις υπηρεσίες, τη μείωση των απορριμμάτων ή την αποδοτικότητα των πόρων.

Εντούτοις, ο όρος της σύνδεσης με το αντικείμενο της σύμβασης αποκλείει κριτήρια και όρους σχετιζόμενους με γενική εταιρική πολιτική, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής ή παροχής των αγοραζόμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους προσφέροντες να διαθέτουν εταιρική πολιτική για κοινωνική ή περιβαλλοντική ευθύνη.

98) Είναι εξαιρετικά σημαντικό η σύμβαση να περιέχει κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης της σύμβασης που να αφορούν τις κοινωνικές πτυχές της διαδικασίας παραγωγής των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών που πρόκειται να παρασχεθούν. Επίσης, τα κριτήρια και οι όροι αυτοί θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την οδηγία 96/71/EK, όπως την ερμήνευσε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και δεν θα πρέπει να επιλέγονται ή να εφαρμόζονται κατά τρόπο που δημιουργεί άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις εις βάρος οικονομικών φορέων από άλλα κράτη μέλη ή από τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη ΣΔΠ ή σε συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος η Ένωση. Ως εκ τούτου, οι απαιτήσεις για τους βασικούς όρους εργασίας που ρυθμίζει η οδηγία 96/71/EK, όπως τα κατώτατα όρια αποδοχών, θα πρέπει να παραμένουν στα επίπεδα που ορίζει η εθνική νομοθεσία ή οι συλλογικές συμβάσεις που ισχύουν σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο στο πλαίσιο της εν

λόγω οδηγίας.

Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης μπορούν επίσης να αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της εφαρμογής μέτρων για την προαγωγή της ισότητας γυναικών και ανδρών στην εργασία, την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και το συνδυασμό εργασίας και ιδιωτικής ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος ή της καλής διαβίωσης των ζώων και την επί της ουσίας συμμόρφωση προς τις θεμελιώδεις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) και την πρόσληψη περισσότερων μειονεκτούντων ατόμων από εκείνα που απαιτούνται βάσεις της εθνικής νομοθεσίας.

(99) Αντικείμενο κριτηρίων ανάθεσης ή όρων εκτέλεσης της σύμβασης μπορούν να αποτελέσουν επίσης μέτρα που προσβλέπουν στην προστασία της υγείας του προσωπικού που συμμετέχει στη διαδικασία παραγωγής, στη διευκόλυνση της κοινωνικής ενσωμάτωσης μειονεκτούντων ατόμων ή μελών ευάλωτων ομάδων μεταξύ των ατόμων στα οποία έχει ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης, ή στην κατάρτιση με αντικείμενο τις δεξιότητες που απαιτούνται για την εν λόγω σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της σύμβασης. Παραδείγματος χάρη, κριτήρια ή όροι αυτού του είδους μπορούν να αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στην απασχόληση μακροχρόνια ανέργων ή στην υλοποίηση μέτρων κατάρτισης για ανέργους ή νέους κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Στις τεχνικές προδιαγραφές οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιλαμβάνουν κοινωνικές απαιτήσεις αυτού του είδους που να χαρακτηρίζουν ευθέως το προϊόν ή την υπηρεσία, όπως η δυνατότητα πρόσβασης σε άτομα με αναπηρία ή ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες.

Αιτιολογικές σκέψεις 101-104 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

(101) Τα εν λόγω ειδικά μέτρα για κάθε τομέα θα πρέπει να συμπληρωθούν με προσαρμογή των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ με τις οποίες παρέχεται στους αναθέτοντες φορείς η δυνατότητα να προωθούν τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη στις στρατηγικές προμηθειών τους. Θα πρέπει, συνεπώς, να καταστεί σαφές ότι, εκτός εάν η εκτίμηση βασίζεται αποκλειστικά στην τιμή, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσδιορίζουν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και το χαμηλότερο κόστος χρησιμοποιώντας προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής. Η έννοια της κοστολόγησης του κύκλου ζωής περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής των έργων, αγαθών ή υπηρεσιών.

Περιλαμβάνει, συνεπώς, εσωτερικές δαπάνες, όπως οι δαπάνες έρευνας που πρέπει να διεξαχθεί, ανάπτυξης, παραγωγής, μεταφοράς, χρήσης, συντήρησης και απόρριψης στο τέλος του κύκλου ζωής, μπορεί όμως να περιλαμβάνει και δαπάνες οφειλόμενες σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, όπως η ρύπανση που προκαλείται από την εξόρυξη των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται στο προϊόν ή από το ίδιο το προϊόν ή την κατασκευή του, εφόσον είναι δυνατή η χρηματική αποτίμηση και η παρακολούθησή τους. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι αναθέτοντες φορείς για την εκτίμηση των δαπανών που αποδίδονται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες πρέπει να ορίζονται εκ των προτέρων με αντικειμενικό τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις και να είναι προσιτές σε όλα τα

ενδιαφερόμενα μέρη. Οι μέθοδοι αυτές μπορούν να ορίζονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο· όμως, για να αποφευχθούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού εξαιτίας εξατομικευμένων μεθοδολογιών, πρέπει να παραμένουν γενικές υπό την έννοια ότι δεν πρέπει να αναπτύσσονται ειδικά για συγκεκριμένη διαδικασία δημόσιων προμηθειών. Πρέπει να αναπτυχθούν κοινές μέθοδοι σε επίπεδο Ένωσης για τον υπολογισμό του κόστους κύκλου ζωής για ειδικές κατηγορίες αγαθών ή υπηρεσιών. Όταν αναπτύσσονται αυτές οι κοινές μέθοδοι, η χρήση τους θα πρέπει να καθίσταται υποχρεωτική.

Ακόμη, θα πρέπει να εξετασθεί η σκοπιμότητα θέσπισης κοινής μεθόδου για την κοστολόγηση του κύκλου κοινωνικής ζωής, λαμβάνοντας υπόψη υπάρχουσες μεθόδους, όπως οι Κατευθυντήριες Γραμμές για την Κοινωνική Ανάλυση του Κύκλου Ζωής Προϊόντων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών.

- (102) Επίσης, προκειμένου να ενταχθούν καλύτερα η κοινωνική και η περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες προμηθειών, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών για το προϊόν έως το στάδιο της απόρριψής του, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας (και των όρων εμπορίας) των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή σε ειδική διαδικασία σε μεταγενέστερο στάδιο του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης. Κριτήρια και όροι που αναφέρονται σε τέτοιες διαδικασίες παραγωγής ή παροχής είναι, επί παραδείγματι, ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν τοξικά χημικά για την κατασκευή των αγορασθέντων προϊόντων ή ότι οι αγορασθείσες υπηρεσίες παρέχονται με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και τους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν περιβαλλοντικές παραμέτρους είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την παράδοση, τη συσκευασία και τη διάθεση των προϊόντων και, σε ό,τι αφορά τα έργα και τις υπηρεσίες, τη μείωση των απορριμμάτων ή την αποδοτικότητα των πόρων.

Εντούτοις, ο όρος της σύνδεσης με το αντικείμενο της σύμβασης αποκλείει κριτήρια και όρους σχετιζόμενους με γενική εταιρική πολιτική, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής ή παροχής των αγοραζόμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει να επιτρέπεται στους αναθέτοντες φορείς να απαιτούν από τους προσφέροντες να εφαρμόζουν ορισμένη εταιρική πολιτική για την κοινωνική ή περιβαλλοντική ευθύνη.

- (103) Είναι ουσιώδες τα κριτήρια ανάθεσης ή οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν τις κοινωνικές πτυχές της διαδικασίας παραγωγής να αναφέρονται στα έργα, τα αγαθά

ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν δυνάμει της σύμβασης. Επιπλέον πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την οδηγία 96/71/EK όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και δεν πρέπει να επιλέγονται ή να εφαρμόζονται κατά τρόπο που δημιουργεί άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις εις βάρος οικονομικών φορέων από άλλα κράτη μέλη ή από τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη ΣΔΠ ή σε συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος η Ένωση. Ως εκ τούτου, οι απαιτήσεις για τους βασικούς όρους εργασίας που ρυθμίζει η οδηγία 96/71/EK, όπως τα κατώτατα όρια αποδοχών, θα πρέπει να παραμένουν στα επίπεδα που ορίζουν η εθνική νομοθεσία ή οι συλλογικές συμβάσεις που ισχύουν σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης στο πλαίσιο της εν λόγω οδηγίας.

Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης μπορούν επίσης να αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της προαγωγής της ισότητας γυναικών και ανδρών στην εργασία, την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και το συνδυασμό εργασίας και ιδιωτικής ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος ή της καλής διαβίωσης των ζώων και την επί της ουσίας συμμόρφωση προς τις θεμελιώδεις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) και την πρόσληψη περισσότερων μειονεκτούντων ατόμων από εκείνα που απαιτούνται βάσει της εθνικής νομοθεσίας.

- 104) Αντικείμενο των κριτηρίων ανάθεσης ή όρων εκτέλεσης της σύμβασης μπορούν να αποτελούν επίσης μέτρα που προσβλέπουν στην προστασία της υγείας του προσωπικού που συμμετέχει στη διαδικασία παραγωγής, στη διευκόλυνση της κοινωνικής ενσωμάτωσης μειονεκτούντων ατόμων ή μελών ευάλωτων ομάδων μεταξύ των ατόμων στα οποία ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, ή στην κατάρτιση με αντικείμενο τις δεξιότητες που απαιτούνται για την εν λόγω σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της σύμβασης. Παραδείγματος χάρη, κριτήρια ή όροι αυτού του είδους μπορούν να αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στην απασχόληση μακροχρόνια ανέργων ή στην υλοποίηση μέτρων κατάρτισης για ανέργους ή νέους κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Στις τεχνικές προδιαγραφές οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να περιλαμβάνουν κοινωνικές απαιτήσεις που να χαρακτηρίζουν ευθέως το προϊόν ή την υπηρεσία, όπως η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες ή ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες.

ΘΕΜΑ 3

Άρθρο 42 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ “Τεχνικές προδιαγραφές”

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στο παράρτημα VII σημείο 1 παρατίθενται στα έγγραφα της προμήθειας και καθορίζουν τα χαρακτηριστικά που απαιτείται να έχουν τα έργα, οι υπηρεσίες ή Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στην ειδική διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των

ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και βρίσκονται σε αναλογία με την αξία και τους στόχους της.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να προσδιορίζουν αν θα απαιτηθεί μεταβίβαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Για όλες τις προμήθειες που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα, είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι εν λόγω τεχνικές προδιαγραφές καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες.

Εάν έχουν εγκριθεί υποχρεωτικά πρότυπα προσβασιμότητας βάσει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στα εν λόγω πρότυπα.

2.Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία προμήθειας και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων προμηθειών στον ανταγωνισμό.

3.Υπό την επιφύλαξη των υποχρεωτικών εθνικών τεχνικών κανόνων, εφόσον συμβιβάζονται με το δίκαιο της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:

- α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς ακριβείς ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση·
- β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που μεταφέρουν ευρωπαϊκά πρότυπα, ευρωπαϊκές τεχνικές αξιολογήσεις, κοινές τεχνικές προδιαγραφές, διεθνή πρότυπα, άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς φορείς τυποποίησης ή —όταν αυτά δεν υπάρχουν— σε εθνικά πρότυπα, εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών· κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο»·
- γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στο στοιχείο α), με παραπομπή, ως τεκμήριο συμμόρφωσης προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο β)·
- δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο β) για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α) για άλλα χαρακτηριστικά.

4.Εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, οι τεχνικές προδιαγραφές δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπου ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να

αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει αρκούντως ακριβής και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τους όρους «ή ισοδύναμο».

5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο β), δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες για τις οποίες υποβάλλεται προσφορά δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 44, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές.

6. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην παράγραφο 3 στοιχείο α) για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, κοινή τεχνική προδιαγραφή, διεθνές πρότυπο ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει καταρτιστεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει.

Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 44, ότι το έργο, το αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (σημείο 1) “ΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ”

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοείται ως,

1. «τεχνική προδιαγραφή» ένα από τα ακόλουθα:

α) όταν πρόκειται για συμβάσεις δημοσίων έργων: όλες οι τεχνικές απαιτήσεις που περιέχονται ιδίως στις συγγραφές υποχρεώσεων και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός υλικού, ενός προϊόντος ή μιας προμήθειας ειδών, ώστε να ανταποκρίνονται στη χρήση για την οποία προορίζονται από την αναθέτουσα αρχή· τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν τα επίπεδα περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, τον σχεδιασμό για όλες τις απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες) και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, την επίδοση, την ασφάλεια ή τις διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες χρήσης καθώς και τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής των έργων· τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν επίσης τους κανόνες μελέτης και υπολογισμού των έργων, τους όρους δοκιμής, ελέγχου και παραλαβής των έργων καθώς και τις κατασκευαστικές τεχνικές ή μεθόδους και κάθε άλλο όρο τεχνικού χαρακτήρα που η αναθέτουσα αρχή είναι σε θέση να καθορίσει, μέσω γενικών ή ειδικών κανονιστικών διατάξεων, σχετικά με τα ολοκληρωμένα έργα καθώς και με τα υλικά ή τα στοιχεία που συνιστούν τα έργα αυτά·

β) όταν πρόκειται για συμβάσεις αγαθών ή υπηρεσιών: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο το οποίο προσδιορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, όπως τα

επίπεδα ποιότητας, τα επίπεδα της περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, ο σχεδιασμός για όλες τις χρήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες), και η αξιολόγηση της συμμόρφωσης, της καταλληλότητας, της χρήσης του προϊόντος, της ασφάλειας ή των διαστάσεών του, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες για τους χρήστες, τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής της προμήθειας ή της υπηρεσίας, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης·

Άρθρο 60 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ “Τεχνικές προδιαγραφές”

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στο παράρτημα VIII σημείο 1 παρατίθενται στα έγγραφα της προμήθειας. Οι τεχνικές προδιαγραφές ορίζουν τα χαρακτηριστικά που απαιτείται να έχουν τα έργα, οι υπηρεσίες ή τα αγαθά.

Τα εν λόγω χαρακτηριστικά μπορεί επίσης να αναφέρονται στην ειδική διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και βρίσκονται σε αναλογία με την αξία και τους στόχους της.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να προσδιορίζουν αν θα απαιτηθεί μεταβίβαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Για όλες τις προμήθειες που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα, είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτοντος φορέα, οι τεχνικές προδιαγραφές καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες.

Εάν έχουν εγκριθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας βάσει νομικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία προμήθειας και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων προμηθειών στον ανταγωνισμό.

3. Υπό την επιφύλαξη των υποχρεωτικών εθνικών τεχνικών κανόνων, εφόσον συμβιβάζονται με το δίκαιο της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:

- α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς ακριβείς ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση·
- β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που μεταφέρουν ευρωπαϊκά πρότυπα, ευρωπαϊκές τεχνικές αξιολογήσεις, κοινές τεχνικές προδιαγραφές,

διεθνή πρότυπα, άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς φορείς τυποποίησης ή —όταν αυτά δεν υπάρχουν— σε εθνικά πρότυπα, εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών· κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο»·

- γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στο στοιχείο α), με παραπομπή, ως τεκμήριο συμμόρφωσης προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο β)·
- δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο β) για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α) για άλλα χαρακτηριστικά.

4. Εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, οι τεχνικές προδιαγραφές δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπου ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει αρκούντως ακριβής και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τους όρους «ή ισοδύναμο».

5. Όταν ο αναθέτων φορέας χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο β), δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες για τις οποίες υποβάλλεται προσφορά δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 62, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές.

6. Όταν ο αναθέτων φορέας χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην παράγραφο 3 στοιχείο α) για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, κοινή τεχνική προδιαγραφή, διεθνές πρότυπο ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει καταρτιστεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει.

Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 62, ότι το έργο, το αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει ο αναθέτων φορέας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII Οδηγίας 2014/25/ΕΕ (σημείο 1) “ΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ”

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοείται ως,

1. «τεχνική προδιαγραφή» ένα από τα ακόλουθα:

- α) όταν πρόκειται για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών: η προδιαγραφή που περιέχεται σε

έγγραφο το οποίο προσδιορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, όπως τα επίπεδα ποιότητας, τα επίπεδα της περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, ο σχεδιασμός για όλες τις χρήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες), και η αξιολόγηση της συμμόρφωσης, της καταλληλότητας, της χρήσης του προϊόντος, της ασφάλειας ή των διαστάσεών του, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες για τους χρήστες, τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής της προμήθειας ή της υπηρεσίας, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης·

- β) όταν πρόκειται για συμβάσεις έργων: όλες οι τεχνικές απαιτήσεις που περιέχονται ιδίως στις συγγραφές υποχρεώσεων και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός υλικού, ενός προϊόντος ή μιας προμήθειας ειδών, και οι οποίες επιτρέπουν τον αντικειμενικό προσδιορισμό αυτών, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στη χρήση για την οποία προορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα· τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν τα επίπεδα περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, τον σχεδιασμό για όλες τις απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες) και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, την επίδοση, την ασφάλεια ή τις διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες χρήσης καθώς και τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής των έργων· τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν επίσης τους κανόνες μελέτης και υπολογισμού των έργων, τους όρους δοκιμής, ελέγχου και παραλαβής των έργων καθώς και τις κατασκευαστικές τεχνικές ή μεθόδους και κάθε άλλο όρο τεχνικού χαρακτήρα που ο αναθέτων φορέας είναι σε θέση να καθορίσει, μέσω γενικών ή ειδικών κανονιστικών διατάξεων, σχετικά με τα ολοκληρωμένα έργα καθώς και με τα υλικά ή τα στοιχεία που συνιστούν τα έργα αυτά·

ΘΕΜΑ 4

Άρθρο 67 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ “Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων”

1. Με την επιφύλαξη των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά σύμφωνα με τη γνώμη της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 68 και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητας, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών και/ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, φερ' ειπείν:

α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά και η εμπορία και οι σχετικοί όροι·

β) η οργάνωση, τα προσόντα και η πείρα του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, αν η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο απόδοσης της σύμβασης, ή

γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική βοήθεια, οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η περίοδος παράδοσης, ή η περίοδος εκτέλεσης.

Το στοιχείο του κόστους δύναται επίσης να λαμβάνει τη μορφή σταθερής τιμής ή κόστους βάσει του οποίου οι οικονομικοί φορείς θα ανταγωνίζονται αποκλειστικά και μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης ή να περιορίζουν τη χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων.

3. Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης εφόσον συνδέονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται:

α) στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή

β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της, έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της.

4. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή.

Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτουσες αρχές επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξουν τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες.

5. Η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της προμήθειας τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής.

Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος.

Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Αιτιολογική σκέψη 97 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Επίσης, προκειμένου να ενταχθεί καλύτερα η κοινωνική και η περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες προμήθειας, θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών για το προϊόν έως το στάδιο της απόρριψής του, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας και των όρων εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή ειδικές διαδικασίες σε μεταγενέστερο στάδιο του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης. Κριτήρια και όροι που αναφέρονται σε τέτοιες διαδικασίες παραγωγής ή παροχής είναι, επί παραδείγματι, η μη χρήση τοξικών χημικών στην παραγωγή των αγορασθέντων προϊόντων ή η παροχή των αγοραζόμενων υπηρεσιών με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και τους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις που αφορούν την εμπορία και τους όρους της μπορούν φερ' ειπείν, να αναφέρουν το γεγονός ότι το προϊόν προέρχεται από ισότιμη εμπορία, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης καταβολής ελάχιστης τιμής ή πριμ σε σχέση με την τιμή στους παραγωγούς. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν περιβαλλοντικές παραμέτρους είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την παράδοση, τη συσκευασία και τη διάθεση των προϊόντων και, σε ό,τι αφορά τα έργα και τις υπηρεσίες, τη μείωση των απορριμμάτων ή την αποδοτικότητα των πόρων.

Εντούτοις, ο όρος της σύνδεσης με το αντικείμενο της σύμβασης αποκλείει κριτήρια και όρους σχετιζόμενους με γενική εταιρική πολιτική, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής ή παροχής των αγοραζόμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους προσφέροντες να διαθέτουν εταιρική πολιτική για κοινωνική ή περιβαλλοντική ευθύνη.

Άρθρο 82 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ "Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων"

1. Με την επιφύλαξη των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτοντες φορείς βασίζουν την ανάθεση των συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά σύμφωνα με τη γνώμη του αναθέτοντος φορέα προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 83 και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητας, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών και/ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, φερ' ειπείν:

- α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα

χαρακτηριστικά και η εμπορία και οι σχετικοί όροι της:

- β) η οργάνωση, τα προσόντα και η πείρα του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, σε περίπτωση που η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο απόδοσης της σύμβασης· ή
- γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή, οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης, οι δεσμεύσεις όσον αφορά τα εξαρτήματα και η ασφάλεια του εφοδιασμού.

Το στοιχείο του κόστους δύναται επίσης να λαμβάνει τη μορφή σταθερής τιμής ή κόστους βάσει του οποίου οι οικονομικοί φορείς θα ανταγωνίζονται αποκλειστικά και μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτοντες φορείς δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης ή να περιορίζουν τη χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες ανατετόντων φορέων ή ορισμένα είδη συμβάσεων.

3. Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης εφόσον συνδέονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται:

- α) στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών· ή
- β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της,

έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της.

4. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στον εν λόγω αναθέτοντα φορέα. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτοντες φορείς επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξεων τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες.

5. Ο αναθέτων φορέας διευκρινίζει στα έγγραφα της προμήθειας τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής.

Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος.

Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, ο αναθέτων φορέας αναφέρει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Αιτιολογική σκέψη 102 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Επίσης, προκειμένου να ενταχθούν καλύτερα η κοινωνική και η περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες προμηθειών, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών για το προϊόν έως το στάδιο της απόρριψής του, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας (και των όρων εμπορίας) των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή σε ειδική διαδικασία σε μεταγενέστερο στάδιο του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης. Κριτήρια και όροι που αναφέρονται σε τέτοιες διαδικασίες παραγωγής ή παροχής είναι, επί παραδείγματι, ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν τοξικά χημικά για την κατασκευή των αγορασθέντων προϊόντων ή ότι οι αγορασθείσες υπηρεσίες παρέχονται με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και τους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν περιβαλλοντικές παραμέτρους είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την παράδοση, τη συσκευασία και τη διάθεση των προϊόντων και, σε ό,τι αφορά τα έργα και τις υπηρεσίες, τη μείωση των απορριμμάτων ή την αποδοτικότητα των πόρων.

Εντούτοις, ο όρος της σύνδεσης με το αντικείμενο της σύμβασης αποκλείει κριτήρια και όρους σχετιζόμενους με γενική εταιρική πολιτική, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής ή παροχής των αγοραζόμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει να επιτρέπεται στους αναθέτοντες φορείς να απαιτούν από τους προσφέροντες να εφαρμόζουν ορισμένη εταιρική πολιτική για την κοινωνική ή περιβαλλοντική ευθύνη.

ΘΕΜΑ 5

Άρθρο 70 Οδηγίας 2014/24 “Όροι εκτέλεσης της σύμβασης”

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης κατά την έννοια του άρθρου 67 παράγραφος 3 και επισημαίνονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στα έγγραφα της προμήθειας. Οι εν λόγω όροι μπορούν να περιλαμβάνουν οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές παραμέτρους ή παραμέτρους που αφορούν την καινοτομία και την απασχόληση.

Άρθρο 76 Οδηγίας 2014/24 “Αρχές της ανάθεσης συμβάσεων”

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικούς κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αναθέτουσες αρχές τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες, υπό το όρο ότι οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των σχετικών υπηρεσιών.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη διασφάλισης της ποιότητας, της συνέχειας, της δυνατότητας πρόσβασης, του οικονομικά προσιτού χαρακτήρα, της διαθεσιμότητας και της πληρότητας των υπηρεσιών, τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτουσών και των ευάλωτων ομάδων, τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση των χρηστών και την καινοτομία.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται βάσει της προσφοράς που παρουσιάζει τον καλύτερο λόγο τιμής/ποιότητας, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Αιτιολογική Σκέψη 104 της Οδηγίας 2014/24

Με τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης θεσπίζονται συγκεκριμένες απαιτήσεις για την εκτέλεση της σύμβασης. Αντίθετα από τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης που αποτελούν τη βάση για συγκριτική αξιολόγηση της ποιότητας των προσφορών, οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης είναι προκαθορισμένες και αντικειμενικές απαιτήσεις οι οποίες δεν επηρεάζουν την αξιολόγηση των προσφορών. Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης θα πρέπει να συνάδουν με την παρούσα οδηγία εφόσον δεν εισάγουν άμεσα ή έμμεσα διακρίσεις και σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης, το οποίο περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας. Στους εν λόγω όρους περιλαμβάνονται και εκείνοι που αφορούν τη διαδικασία εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά όχι οι απαιτήσεις που σχετίζονται με γενική εταιρική πολιτική.

Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης θα πρέπει να αναφέρονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης, στην προκαταρκτική γνωστοποίηση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού ή στα έγγραφα της προμήθειας.

Άρθρο 87 Οδηγίας 2014/25 “Όροι εκτέλεσης της σύμβασης”

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιβάλλουν ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης κατά την έννοια του άρθρου 82 παράγραφος 3 και επισημαίνονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στα έγγραφα της προμήθειας. Οι εν λόγω όροι μπορούν να περιλαμβάνουν οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές παραμέτρους ή παραμέτρους που αφορούν την καινοτομία και την απασχόληση.

Άρθρο 93 Οδηγίας 2014/25 “Αρχές της ανάθεσης συμβάσεων”

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικούς κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αναθέτοντες φορείς τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες, υπό τον όρο ότι οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν στους αναθέτοντες φορείς να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των σχετικών υπηρεσιών.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη διασφάλισης της ποιότητας, της συνέχειας, της δυνατότητας πρόσβασης, του οικονομικά προσιτού χαρακτήρα, της διαθεσιμότητας και της πληρότητας των υπηρεσιών, τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτουσών και των ευάλωτων ομάδων, τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση των χρηστών και την καινοτομία. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται βάσει της προσφοράς με τη βέλτιστη σχέση τιμής/ποιότητας, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Αιτιολογική Σκέψη 109 της Οδηγίας 2014/25

Με τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης θεσπίζονται συγκεκριμένες απαιτήσεις για την εκτέλεση της σύμβασης. Αντίθετα από τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης που αποτελούν τη βάση για συγκριτική αξιολόγηση της ποιότητας των προσφορών, οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης είναι προκαθορισμένες και αντικειμενικές απαιτήσεις οι οποίες δεν επηρεάζουν την αξιολόγηση των προσφορών. Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης θα πρέπει να συνάδουν με την παρούσα οδηγία εφόσον δεν εισάγουν άμεσα ή έμμεσα διακρίσεις και σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης, το οποίο περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας. Περιλαμβάνονται οι όροι που αφορούν τη διαδικασία εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά όχι οι απαιτήσεις που σχετίζονται με γενική εταιρική πολιτική.

ΘΕΜΑΤΑ 6-8

Άρθρο 57 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ “Λόγοι αποκλεισμού”

1. Οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας έναν οικονομικό φορέα όταν αποδεικνύουν, με την επαλήθευση που προβλέπεται στα άρθρα 59, 60 και 61, ή προκύπτει άλλως ότι υπάρχει τελεσίδικη απόφαση εις βάρος του για έναν από τους ακόλουθους λόγους:

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαϊσίου 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου (1)·

(1) Απόφαση-πλαϊσίο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008, σ. 42).

β) διαφθορά, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2) και στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της απόφασης-πλαϊσίου 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου (3), καθώς και όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο της αναθέτουσας αρχής ή του οικονομικού φορέα·

γ) απάτη, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (4)·

δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεδεμένα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 1 και 3 της απόφασης-πλαϊσίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου (5), ή ηθική αυτουργία, συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 αυτής·

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (6)·

στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, σύμφωνα με το άρθρο 2 της οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (7).

Η υποχρέωση αποκλεισμού οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό.

2. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή με τις νομικές διατάξεις του κράτους μέλους της αναθέτουσας αρχής.

(2) ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1.

(3) Απόφαση-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54).

(4) ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48.

(5) Απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3).

(6) Οδηγία 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ. 15).

(7) Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1).

Επιπλέον, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλείει ή να υποχρεώνεται από τα κράτη μέλη να αποκλείει οποιονδήποτε οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας, εάν μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Η παρούσα παράγραφος παύει να εφαρμόζεται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 κατ' εξαίρεση, για επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

Τα κράτη μέλη μπορούν, επίσης, να προβλέπουν παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στην παράγραφο 2, όταν ο αποκλεισμός θα ήταν σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί ή όταν ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται λόγω αθέτησης των υποχρεώσεών του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την παράγραφο 2 τρίτο εδάφιο, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας αίτησης συμμετοχής ή, σε ανοικτές διαδικασίες, της προθεσμίας υποβολής προσφοράς.

4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν ή μπορούν να υποχρεώνονται από τα κράτη μέλη να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: α) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλη μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 18 παράγραφος 2· β) εάν ο οικονομικός φορέας κηρύσσει χρεοκοπία ή υπόκειται σε διαδικασία αφερεγγυότητας ή παύσης δραστηριοτήτων, εάν τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο, εάν έχει υπαχθεί σε πτωχευτικό συμβιβασμό, εάν έχουν ανασταλεί οι επιχειρηματικές δραστηριότητές του ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη σε εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις· γ) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του· δ) εάν η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού· ε) εάν η σύγκρουση συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 54 δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα· στ) εάν η στρέβλωση του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 41, δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα· ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτουσα αρχή ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις· η) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 59, ή θ) εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία προμήθειας ή να παράσχει εξ'αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση. Παρά το στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου, τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτήσουν, ή να προβλέψουν τη δυνατότητα να μην αποκλείεται από την αναθέτουσα αρχή ένας οικονομικός φορέας ευρισκόμενος σε μια των καταστάσεων του προαναφερθέντος σημείου, όταν η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας δύνανται να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψιν την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία και μέτρα σχετικά με τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας στις καταστάσεις του στοιχείου β).

5. Ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείσουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται, λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού, είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μια από τις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2. Ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της

διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν ή να υποχρεώνονται από τα κράτη μέλη να αποκλείουν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας βρίσκεται, λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού, είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μια από τις περιπτώσεις της παραγράφου 4.

6. Οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας αντιμετωπίζει μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 4 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία από τα οποία να τεκμαίρεται ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία προμήθειας. Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για τυχόν ζημιές που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Σε περίπτωση που τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες προμήθειας ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας παραγράφου κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

7. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους όρους εφαρμογής του παρόντος άρθρου, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων και τηρουμένου του ενωσιακού δικαίου. Καθορίζουν, ιδίως, τη μέγιστη περίοδο αποκλεισμού σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν λάβει μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 6. Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί από τελεσίδικη απόφαση, η περίοδος αυτή δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με τελεσίδικη απόφαση στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο και τρία έτη από την ημερομηνία του σχετικού.

Άρθρο 80 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ “Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ”

1. Οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των οικονομικών φορέων που υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής σε ένα σύστημα προεπιλογής, καθώς και οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτές διαδικασίες, σε κλειστές διαδικασίες, σε διαδικασίες με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικούς διαλόγους ή σε συμπράξεις καινοτομίας, μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 57 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτήν.

Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, τα εν λόγω κριτήρια και κανόνες περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στο άρθρο 57 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

Εφόσον απαιτείται από τα κράτη μέλη, τα εν λόγω κριτήρια και κανόνες περιλαμβάνουν επιπλέον τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στο άρθρο 57 παράγραφος 4 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Τα κριτήρια και οι κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο του παρόντος άρθρου 1 μπορούν να περιλαμβάνουν τα κριτήρια επιλογής που παρατίθενται στο άρθρο 58 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτήν, ιδιαίτερα όσον αφορά τα όρια για τις απαιτήσεις που αφορούν τους ετήσιους κύκλους εργασιών, όπως προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου.

3. Για τον σκοπό της εφαρμογής των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται τα άρθρα 59 έως 61 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

ΘΕΜΑ 9

Άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24 “ Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές”

1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά.

2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να αφορούν ιδίως:

α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών·

β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου·

γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα·

δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2·

ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 71·

στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2.

4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς

προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση όπου η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή.

5. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που έχουν στη διάθεσή τους —όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα— σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Αιτιολογική σκέψη 103 Οδηγίας 2014/24

Οι προσφορές που φαίνονται αφύσικα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες ενδέχεται να βασίζονται σε τεχνικά, οικονομικά ή νομικά αβάσιμες παραδοχές ή πρακτικές. Σε περίπτωση που ο προσφέρων δεν μπορεί να παράσχει ικανοποιητική εξήγηση, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να δικαιούται να απορρίψει την προσφορά. Η απόρριψη θα πρέπει να είναι υποχρεωτική σε περιπτώσεις όπου η αναθέτουσα αρχή έχει διαπιστώσει ότι η ασυνήθιστα χαμηλή τιμή ή το ασυνήθιστα χαμηλό κόστος που προτείνεται είναι αποτέλεσμα της μη συμμόρφωσης με υποχρεωτική ενωσιακή νομοθεσία ή συμβατή προς αυτή εθνική νομοθεσία στους τομείς του κοινωνικού, εργατικού ή περιβαλλοντικού δικαίου, ή με διατάξεις του διεθνούς εργατικού δικαίου.

Άρθρο 84 της Οδηγίας 2014/25 “Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές”

1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά.

2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να αφορούν ιδίως:

- α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, των παρεχόμενων υπηρεσιών ή της διαδικασίας παρασκευής·
- β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων, για την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου
- γ) την πρωτοτυπία των αγαθών, των υπηρεσιών ή του έργου που προτείνονται από τον προσφέροντα·
- δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 36 παράγραφος 2·
- ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 88·
- στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις του άρθρου 36 παράγραφος 2.

4. Εάν ο αναθέτων φορέας διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορριπτεί αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει ο αναθέτων φορέας, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση όπου ο αναθέτων φορέας απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή.

5. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που έχουν στη διάθεσή τους, όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Αιτιολογική σκέψη 108 Οδηγίας 2014/25

Οι προσφορές που φαίνονται αφύσικα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες ενδέχεται να βασίζονται σε τεχνικά, οικονομικά ή νομικά αβάσιμες παραδοχές ή πρακτικές. Σε περίπτωση που ο προσφέρων δεν μπορεί να παράσχει ικανοποιητική εξήγηση, ο αναθέτων φορέας πρέπει να δικαιούται να απορρίψει την προσφορά. Η προσφορά θα πρέπει να απορριπτεί υποχρεωτικά σε περιπτώσεις που ο αναθέτων φορέας έχει διαπιστώσει ότι οι ασυνήθιστα χαμηλές τιμές ή προτεινόμενες δαπάνες είναι αποτέλεσμα της μη συμμόρφωσης με το υποχρεωτικό δίκαιο της Ένωσης ή το συμβατό με αυτήν εθνικό δίκαιο στους τομείς του κοινωνικού, εργατικού ή περιβαλλοντικού δικαίου ή με τις διατάξεις του διεθνούς εργατικού δικαίου.

ΘΕΜΑ 10

Άρθρο 18 παρ. 2 Οδηγίας 2014/24 “Αρχές εφαρμοζόμενες στις προμήθειες”

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι, κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις ισχύουσες υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπισθεί με το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα Χ.

Άρθρο 36 παρ. 2 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ “Αρχές που διέπουν τις προμήθειες”

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι, κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις ισχύουσες υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπισθεί με το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα XIV.

Αιτιολογική σκέψη 39 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Οι σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσαν να αντικατοπτρίζονται σε ρήτρες συμβάσεων. Επίσης, θα πρέπει να επιτρέπεται η προσθήκη ρητρών για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς συλλογικές συμβάσεις, βάσει του δικαίου της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Η μη συμμόρφωση προς τις σχετικές υποχρεώσεις μπορεί να

θεωρηθεί σοβαρό παράπτωμα του συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, δυνάμενο να επιφέρει τον αποκλεισμό του από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Αιτιολογική σκέψη 54 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Οι σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσαν να αντικατοπτρίζονται σε ρήτρες συμβάσεων. Επίσης, θα πρέπει να επιτρέπεται η προσθήκη ρητρών για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς συλλογικές συμβάσεις, βάσει του δικαιού της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Η μη συμμόρφωση προς τις σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσε να θεωρηθεί σοβαρό παράπτωμα του συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, δυνάμενο να επιφέρει τον αποκλεισμό του από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

ΘΕΜΑ 11

Άρθρο 20 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ “Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ’ αποκλειστικότητα”

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να παραχωρούν κατ’ αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες δημόσιων προμηθειών σε προστατευόμενα εργαστήρια και οικονομικούς φορείς που έχουν ως κύριο σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη προσώπων με αναπηρία ή μειονεκτούντων προσώπων ή να προβλέπουν την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης, εφόσον περισσότεροι από τουλάχιστον 30 % των εργαζομένων στα εργαστήρια, τους οικονομικούς φορείς ή τα προγράμματα αυτά είναι εργαζόμενοι με αναπηρία ή μειονεκτούντες εργαζόμενοι.

2. Η προκήρυξη του διαγωνισμού παραπέμπει στο παρόν άρθρο.

Αιτιολογική σκέψη με αρ. 36 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Η απασχόληση και η εργασία συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη και αποτελούν βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν τα προστατευόμενα εργαστήρια. Το ίδιο ισχύει και για άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις κύριος σκοπός των οποίων είναι η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ή επανένταξη ατόμων με αναπηρίες και μειονεκτούντων ατόμων, όπως των ανέργων, μελών μειονεκτούσων μειονοτήτων ή άλλων κοινωνικά περιθωριοποιημένων ομάδων. Ωστόσο, τα εργαστήρια ή οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να λαμβάνουν συμβάσεις υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού. Είναι, κατά συνέπεια, σκόπιμο να προβλεφθεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παραχωρούν κατ’ αποκλειστικότητα στα εργαστήρια ή τις επιχειρήσεις αυτές το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων ή σε ορισμένες παρτίδες δημόσιων συμβάσεων, ή να τους αναθέτουν κατ’ αποκλειστικότητα την εκτέλεση συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

Άρθρο 38 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ “Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ’ αποκλειστικότητα”

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να παραχωρούν κατ’ αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες προμηθειών σε προστατευόμενα εργαστήρια και οικονομικούς φορείς που έχουν ως κύριο σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ατόμων με αναπηρίες ή μειονεκτούντων ατόμων ή να προβλέπουν την εκτέλεση αυτών των συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης, εφόσον τουλάχιστον το 30% των

εργαζομένων στα εν λόγω εργαστήρια, οικονομικούς φορείς ή προγράμματα είναι εργαζόμενοι με αναπηρίες ή μειονεκτούντες εργαζόμενοι.

2. Η προκήρυξη διαγωνισμού παραπέμπει στο παρόν άρθρο.

Αιτιολογική σκέψη με αρ. 51 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Η απασχόληση και η εργασία συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη και αποτελούν βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν τα προστατευόμενα εργαστήρια. Το ίδιο ισχύει και για άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις κύριος σκοπός των οποίων είναι η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ή επανένταξη ατόμων με αναπηρίες και μειονεκτούντων ατόμων, όπως των ανέργων, μελών μειονοτήτων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή άλλων κοινωνικά περιθωριοποιημένων ομάδων. Ωστόσο, τα εργαστήρια ή οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να επιτυγχάνουν την ανάθεση συμβάσεων υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού. Είναι, κατά συνέπεια, σκόπιμο να προβλεφθεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα στα εργαστήρια ή τις επιχειρήσεις αυτές το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων ή σε ορισμένες παρτίδες δημόσιων συμβάσεων, ή να τους αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα την εκτέλεση συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: "ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΧΙΥ ΟΔΗΓΙΑΣ 2014/24/ΕΕ και ΧVII ΟΔΗΓΙΑΣ 2014/25/ΕΕ"

ΘΕΜΑΤΑ 12-13

Άρθρο 76 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ:

Αρχές της ανάθεσης συμβάσεων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικούς κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αναθέτουσες αρχές τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες, υπό το όρο ότι οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των σχετικών υπηρεσιών.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη διασφάλισης της ποιότητας, της συνέχειας, της δυνατότητας πρόσβασης, του οικονομικά προσιτού χαρακτήρα, της διαθεσιμότητας και της πληρότητας των υπηρεσιών, τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτουσών και των ευάλωτων ομάδων, τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση των χρηστών και την καινοτομία. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται βάσει της προσφοράς που παρουσιάζει τον καλύτερο λόγο τιμής/ποιότητας, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Άρθρο 93 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ :

Αρχές της ανάθεσης συμβάσεων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικούς κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αναθέτοντες φορείς τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες, υπό τον όρο ότι οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν στους αναθέτοντες φορείς να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των σχετικών υπηρεσιών.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη διασφάλισης της ποιότητας, της συνέχειας, της δυνατότητας πρόσβασης, του οικονομικά προσιτού χαρακτήρα, της διαθεσιμότητας και της πληρότητας των υπηρεσιών, τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτουσών και των ευάλωτων ομάδων, τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση των χρηστών και την καινοτομία. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται βάσει της προσφοράς με τη βέλτιστη σχέση τιμής/ποιότητας, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Άρθρο 4 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Κατώτατα ποσά

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις προμήθειες των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

- α) 5.186.000 EUR για τις δημόσιες συμβάσεις έργων
- β) 134.000 EUR για δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κρατικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές· σε περίπτωση που οι δημόσιες συμβάσεις αγαθών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο παράρτημα III προϊόντα
- γ) 207.000 EUR για δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές· το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις αγαθών που ανατίθενται από κεντρικές κρατικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν καλύπτονται από το παράρτημα III
- δ) 750.000 EUR για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα XIV.

Άρθρο 15 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Κατώτατα ποσά

Με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 18 έως 23 ή στο άρθρο 34, σχετικά με την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις προμήθειες των οποίων η εκτιμώμενη αξία, χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), είναι ίση με ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

- α) 414.000 EUR για τις δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και για τους διαγωνισμούς μελετών,
- β) 5.186.000 EUR για τις δημόσιες συμβάσεις έργων,
- γ) 1.000.000 EUR για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που περιέχονται στον κατάλογο του παραρτήματος XVII.

Αιτιολογική Σκέψη 114 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Ορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών εξακολουθούν, λόγω της φύσης τους, να έχουν περιορισμένη διασυνοριακή

διάσταση, και συγκεκριμένα οι υπηρεσίες εκείνες που είναι γνωστές ως προσωπικές, όπως ορισμένες κοινωνικές, υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται εντός συγκεκριμένου πλαισίου, το οποίο διαφέρει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, λόγω διαφορετικών πολιτισμικών παραδόσεων. Συνεπώς, θα πρέπει να θεσπιστεί ειδικό καθεστώς για τις δημόσιες συμβάσεις που καλύπτουν αυτές τις υπηρεσίες, με ένα όριο υψηλότερο του ισχύοντος για άλλες υπηρεσίες.

Οι προσωπικές υπηρεσίες αξίας χαμηλότερης από αυτό το όριο συνήθως δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον για παρόχους από άλλα κράτη μέλη, εκτός εάν υπάρχουν συγκεκριμένες ενδείξεις για το αντίθετο, όπως χρηματοδότηση από την Ένωση για διασυνοριακά έργα.

Οι συμβάσεις για προσωπικές υπηρεσίες που υπερβαίνουν το κατώτατο όριο θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια σε ολόκληρη την Ένωση. Δεδομένης της σημασίας του πολιτισμικού πλαισίου και του ευαίσθητου χαρακτήρα των εν λόγω υπηρεσιών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια για τη διοργάνωση της επιλογής των παρόχων υπηρεσιών με τον τρόπο που τα ίδια κρίνουν καταλληλότερο. Οι κανόνες της παρούσας οδηγίας λαμβάνουν υπόψη αυτή την ανάγκη, επιβάλλοντας μόνο την τήρηση των βασικών αρχών διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης και διασφαλίζοντας ότι οι αναθέτουσες αρχές είναι σε θέση να εφαρμόζουν ειδικά ποιοτικά κριτήρια για την επιλογή των παρόχων υπηρεσιών, όπως τα κριτήρια που προβλέπονται στο εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, το οποίο δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας. Κατά τον καθορισμό των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την ανάθεση συμβάσεων για προσωπικές υπηρεσίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν υπόψη το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 26. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη μέλη επιδιώκουν επίσης τους στόχους της απλούστευσης και μείωσης του διοικητικού φόρτου για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο τρόπος αυτός συνεπάγεται επίσης χρήση των κανόνων που ισχύουν για τις συμβάσεις υπηρεσιών που δεν υπόκεινται στο ειδικό καθεστώς.

Τα κράτη μέλη και οι δημόσιες αρχές διατηρούν τη δυνατότητα να παρέχουν οι ίδιες τις εν λόγω υπηρεσίες ή να οργανώνουν τις κοινωνικές υπηρεσίες κατά τρόπο που δεν απαιτεί τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, επί παραδείγματι απλώς χρηματοδοτώντας τις εν λόγω υπηρεσίες ή χορηγώντας άδειες εκμετάλλευσης ή άλλες άδειες σε όλους τους οικονομικούς φορείς που πληρούν τα κριτήρια τα οποία έχουν οριστεί εκ των προτέρων από την αναθέτουσα αρχή, χωρίς περιορισμούς ή ποσοστώσεις, εφόσον το εν λόγω σύστημα διασφαλίζει επαρκή δημοσιοποίηση και συμμορφώνεται με τις αρχές της διαφάνειας και της αποφυγής των διακρίσεων.

Αιτιολογική Σκέψη 120 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Ορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών εξακολουθούν λόγω της φύσης τους να έχουν περιορισμένη διασυνοριακή διάσταση, και συγκεκριμένα οι υπηρεσίες που είναι γνωστές ως προσωπικές, όπως ορισμένες κοινωνικές, υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται εντός συγκεκριμένου πλαισίου που ποικίλλει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, λόγω διαφορετικών πολιτισμικών παραδόσεων. Συνεπώς, πρέπει να θεσπιστεί ειδικό καθεστώς για τις συμβάσεις που καλύπτουν αυτές τις υπηρεσίες, με υψηλότερο όριο, εν σχέσει με το ισχύον για άλλες υπηρεσίες.

Στο συγκεκριμένο πλαίσιο των προμηθειών στους εν λόγω τομείς, οι προσωπικές υπηρεσίες αξίας χαμηλότερης από το προαναφερόμενο κατώτατο όριο συνήθως δεν ενδιαφέρουν παρόχους από άλλα κράτη μέλη, εκτός εάν υπάρχουν συγκεκριμένες ενδείξεις για το αντίθετο, όπως ενωσιακή χρηματοδότηση για διασυνοριακά έργα.

Οι συμβάσεις για προσωπικές υπηρεσίες που υπερβαίνουν το εν λόγω κατώτατο όριο θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια σε ολόκληρη την Ένωση. Δεδομένης της σημασίας του πολιτισμικού πλαισίου και του ευαίσθητου χαρακτήρα των εν λόγω υπηρεσιών, τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια για τη διοργάνωση της επιλογής των παρόχων υπηρεσιών με τον τρόπο που κρίνουν καταλληλότερο. Οι κανόνες της παρούσας οδηγίας λαμβάνουν υπόψη αυτή την ανάγκη, επιβάλλοντας μόνο την τήρηση των βασικών αρχών διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης και διασφαλίζοντας ότι οι αναθέτοντες φορείς είναι σε θέση να εφαρμόζουν ειδικά ποιοτικά κριτήρια για την επιλογή των παρόχων υπηρεσιών, όπως τα κριτήρια που προβλέπονται στο εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, δημοσιευόμενο υπό της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας. Κατά τον καθορισμό των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την ανάθεση συμβάσεων για προσωπικές υπηρεσίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το άρθρο 14

της ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 26. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη μέλη επιδιώκουν επίσης τους στόχους της απλούστευσης και μείωσης του διοικητικού φόρτου για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι αυτό μπορεί να συνεπάγεται επίσης χρήση των κανόνων που ισχύουν για τις συμβάσεις υπηρεσιών που δεν υπόκεινται στο ειδικό καθεστώς.

Τα κράτη μέλη και οι αναθέτοντες φορείς έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν οι ίδιοι τις εν λόγω υπηρεσίες ή να οργανώνουν τις κοινωνικές υπηρεσίες κατά τρόπο που δεν απαιτεί τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, για παράδειγμα μέσω απλής χρηματοδότησης των εν λόγω υπηρεσιών ή χορήγησης αδειών εκμετάλλευσης ή άλλων αδειών σε όλους τους οικονομικούς φορείς οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια που έχουν οριστεί εκ των προτέρων από τον αναθέτοντα φορέα, χωρίς περιορισμούς ή ποσοτώσεις, εφόσον το εν λόγω σύστημα διασφαλίζει επαρκή δημοσιοποίηση και συμμορφώνεται με τις αρχές της διαφάνειας και της αποφυγής των διακρίσεων.

Αιτιολογική σκέψη 97 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Επίσης, προκειμένου να ενταχθεί καλύτερα η κοινωνική και η περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες προμήθειας, θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών για το προϊόν έως το στάδιο της απόρριψής του, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας και των όρων εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή ειδικές διαδικασίες σε μεταγενέστερο στάδιο του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης. Κριτήρια και όροι που αναφέρονται σε τέτοιες διαδικασίες παραγωγής ή παροχής είναι, επί παραδείγματι, η μη χρήση τοξικών χημικών στην παραγωγή των αγορασθέντων προϊόντων ή η παροχή των αγοραζόμενων υπηρεσιών με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και τους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις που αφορούν την εμπορία και τους όρους της μπορούν φερ' ειπείν, να αναφέρουν το γεγονός ότι το προϊόν προέρχεται από ισότιμη εμπορία, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης καταβολής ελάχιστης τιμής ή πριμ σε σχέση με την τιμή στους παραγωγούς. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν περιβαλλοντικές παραμέτρους είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την παράδοση, τη συσκευασία και τη διάθεση των προϊόντων και, σε ό,τι αφορά τα έργα και τις υπηρεσίες, τη μείωση των απορριμμάτων ή την αποδοτικότητα των πόρων.

Εντούτοις, ο όρος της σύνδεσης με το αντικείμενο της σύμβασης αποκλείει κριτήρια και όρους σχετιζόμενους με γενική εταιρική πολιτική, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής ή παροχής των αγοραζόμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους προσφέροντες να διαθέτουν εταιρική πολιτική για κοινωνική ή περιβαλλοντική ευθύνη.

Αιτιολογική σκέψη 102 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Επίσης, προκειμένου να ενταχθούν καλύτερα η κοινωνική και η περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες προμηθειών, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών για το προϊόν έως το στάδιο της απόρριψής του, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας (και των όρων εμπορίας) των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή σε ειδική διαδικασία σε μεταγενέστερο στάδιο του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης. Κριτήρια και όροι που αναφέρονται σε τέτοιες διαδικασίες παραγωγής ή παροχής είναι, επί παραδείγματι, ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν τοξικά χημικά για την κατασκευή των αγορασθέντων προϊόντων ή ότι οι αγορασθείσες υπηρεσίες παρέχονται με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και τους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν περιβαλλοντικές παραμέτρους είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την παράδοση, τη συσκευασία και τη διάθεση των προϊόντων και, σε ό,τι αφορά τα έργα και τις υπηρεσίες, τη μείωση των απορριμμάτων ή την αποδοτικότητα των πόρων.

Εντούτοις, ο όρος της σύνδεσης με το αντικείμενο της σύμβασης αποκλείει κριτήρια και όρους σχετιζόμενους με γενική εταιρική πολιτική, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής ή παροχής των αγοραζόμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει να επιτρέπεται στους αναθέτοντες φορείς να απαιτούν από τους προσφέροντες να εφαρμόζουν ορισμένη εταιρική πολιτική για την κοινωνική ή περιβαλλοντική ευθύνη.

Π.Δ. 219/2000 (ΦΕΚ 190/τ. Α' /31.8.2000)

Μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που αποσπώνται για την εκτέλεση προσωρινής εργασίας στο έδαφος της Ελλάδας, στο πλαίσιο διεθνικής παροχής υπηρεσιών

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1996 σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (Ε.Ε. L 18/21.1.1997)

ΘΕΜΑ 14

Άρθρο 77 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ :

Αποκλειστικές συμβάσεις για ορισμένες υπηρεσίες:

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να παραχωρούν το δικαίωμα των οργανισμών να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων αποκλειστικά και μόνο στις αναφερόμενες στο άρθρο 74 υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες που καλύπτονται από τους κωδικούς CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, από 85000000-9 έως 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.
2. Ο προβλεπόμενος στην παράγραφο 1 οργανισμός πρέπει να πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) έχει ως στόχο την εκτέλεση αποστολής δημόσιας υπηρεσίας που συνδέεται με την αναφερόμενη στην παράγραφο 1 παροχή υπηρεσιών·
 - β) τα κέρδη επενδύονται εκ νέου ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του οργανισμού. Η διανομή ή αναδιανομή κερδών θα πρέπει να γίνεται σε συμμετοχική βάση·
 - γ) οι δομές διαχείρισης ή ευθύνης του οργανισμού που εκτελεί τη σύμβαση βασίζονται στην ίδια ευθύνη των υπαλλήλων ή σε συμμετοχικές αρχές ή απαιτούν την ενεργή συμμετοχή υπαλλήλων, χρηστών ή φορέων, και
 - δ) δεν έχει ανατεθεί στον οργανισμό από τη συγκεκριμένη αναθέτουσα αρχή σύμβαση για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες σύμφωνα με το παρόν άρθρο κατά την τελευταία τριετία.
3. Η μέγιστη διάρκεια της σύμβασης δεν υπερβαίνει τα τρία έτη.
4. Η προκήρυξη διαγωνισμού παραπέμπει στο παρόν άρθρο.
5. Παρά τις διατάξεις του άρθρου 92, η Επιτροπή αξιολογεί τον αντίκτυπο του παρόντος άρθρου και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο το αργότερο στις 18 Απριλίου 2019.

Άρθρο 94 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ :

Αποκλειστικές συμβάσεις για ορισμένες υπηρεσίες

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές δύνανται να παραχωρούν το δικαίωμα των οργανισμών να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων αποκλειστικά και μόνο στις αναφερόμενες στο άρθρο 91 υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες

που καλύπτονται από τους κωδικούς CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, από 85000000-9 έως 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. Ο προβλεπόμενος στην παράγραφο 1 οργανισμός πρέπει να πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) έχει ως στόχο την εκτέλεση αποστολής δημόσιας υπηρεσίας που συνδέεται με την αναφερόμενη στην παράγραφο 1 παροχή υπηρεσιών,

β) τα κέρδη επενδύονται εκ νέου ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του οργανισμού. Η διανομή ή αναδιανομή κερδών θα πρέπει να γίνεται σε συμμετοχική βάση,

γ) οι δομές διαχείρισης ή ευθύνης του οργανισμού που εκτελεί τη σύμβαση βασίζονται στην ίδια ευθύνη των υπαλλήλων ή σε συμμετοχικές αρχές ή απαιτούν την ενεργό συμμετοχή υπαλλήλων, χρηστών ή φορέων, και

δ) δεν έχει ανατεθεί στον οργανισμό από τη συγκεκριμένη αναθέτουσα αρχή σύμβαση για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες σύμφωνα με το παρόν άρθρο κατά την τελευταία τριετία.

3. Η μέγιστη διάρκεια της σύμβασης δεν υπερβαίνει τα τρία έτη.

4. Η προκήρυξη διαγωνισμού παραπέμπει στο παρόν άρθρο.

5. Παρά τις διατάξεις του άρθρου 108, η Επιτροπή αξιολογεί τον αντίκτυπο του παρόντος άρθρου και υποβάλλει έκθεση στο

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έως τις 18 Απριλίου 2019.

Άρθρο 74 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

Οι δημόσιες συμβάσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστίασης ή ορισμένες νομικές, σωστικές ή διοικητικές υπηρεσίες, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα XIV ανατίθενται σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο εφόσον η αξία των συμβάσεων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 4 στοιχείο δ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIV

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 74

Κωδικός CPV	Περιγραφή
75200000-8· 75231200-6· 75231240-8· 79611000-0· 79622000-0 [Υπηρεσίες διάθεσης προσωπικού οικιακών βοηθών]· 79624000-4 [Υπηρεσίες διάθεσης νοσηλευτικού προσωπικού] και 79625000-1 [Υπηρεσίες διάθεσης ιατρικού προσωπικού] από 85000000-9 έως 85323000-9· 98133100-5, 98133000-4· 98200000-5· 98500000-8 [Νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό βοηθητικό προσωπικό] και 98513000-2 έως 98514000-9 [Υπηρεσίες ανθρώπινου δυναμικού για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες πρακτορείων διάθεσης εργατικού δυναμικού για οικιακές εργασίες, υπηρεσίες υπαλληλικού προσωπικού γραφείων για οικιακές εργασίες, Προσωρινό προσωπικό για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες οικιακής βοήθειας και Οικιακές υπηρεσίες]	Υπηρεσίες υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες και συναφείς προς αυτές υπηρεσίες
85321000-5 και 85322000-2, 75000000-6 [Υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης, άμυνας και κοινωνικής ασφάλισης], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1· από 79995000-5 έως 79995200-7· από 80000000-4 Υπηρεσίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης έως 80660000-8· από 92000000-1 έως 92700000-8 79950000-8 [Υπηρεσίες διοργάνωσης εκθέσεων και συνεδρίων], 79951000-5 [Υπηρεσίες οργάνωσης σεμιναρίων], 79952000-2 [Υπηρεσίες εκδηλώσεων], 79952100-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων], 79953000-9 [Υπηρεσίες οργάνωσης φεστιβάλ], 79954000-6 [Υπηρεσίες οργάνωσης πάρτι],	Διοικητικές κοινωνικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές και πολιτιστικές υπηρεσίες

79955000-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης επιδείξεων μόδας], 79956000-0 [Υπηρεσίες οργάνωσης εμπορικών εκθέσεων και εκθέσεων]	
75300000-9	Υπηρεσίες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης (1)
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Υπηρεσίες παροχής επιδομάτων
98000000-3· 98120000-0· 98132000-7· 98133110 -8 και 98130000 -3	Λοιπές κοινοτικές, κοινωνικές και ατομικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων υπηρεσιών παρεχόμενων από συνδικαλιστικές οργανώσεις, πολιτικές οργανώσεις, ενώσεις νέων και λοιπές υπηρεσίες συλλογικών οργανώσεων
98131000-0	Θρησκευτικές υπηρεσίες
55100000-1 έως 55410000-7· 55521000-8 έως 55521200-0 [55521000-8 Υπηρεσίες τροφοδοσίας ιδιωτικών οικιών με έτοιμα φαγητά, 55521100-9 Υπηρεσίες παροχής γευμάτων κατ' οίκον από την κοινωνική πρόνοια, 55521200-0 Υπηρεσίες παράδοσης γευμάτων] 55520000-1 Υπηρεσίες τροφοδοσίας, 55522000-5 Υπηρεσίες τροφοδοσίας εταιρειών μεταφορών με έτοιμα γεύματα, 55523000-2 Υπηρεσίες τροφοδοσίας άλλων επιχειρήσεων ή ιδρυμάτων με έτοιμα γεύματα, 55524000-9 Υπηρεσίες τροφοδοσίας σχολείων με έτοιμα γεύματα 55510000-8 Υπηρεσίες καντίνας, 55511000-5 Υπηρεσίες καντίνας και άλλες υπηρεσίες καφετέριας περιορισμένης πελατείας, 55512000-2 Υπηρεσίες διαχείρισης καντίνας, 55523100-3 Υπηρεσίες σχολικών γευμάτων	Υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστιατορίων
79100000-5 έως 79140000-7· 75231100-5·	Νομικές υπηρεσίες στον βαθμό που δεν αποκλείονται βάσει του άρθρου 10 στοιχείο δ)
75100000-7 έως 75120000-3· 75123000-4· 75125000-8 έως 75131000-3	Λοιπές διοικητικές και κρατικές υπηρεσίες
75200000-8 έως 75231000-4	Παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο
75231210-9 έως 75231230-5· 75240000-0 έως 75252000-7· 794300000-7· 98113100-9	Υπηρεσίες φυλακών, δημόσιας ασφάλειας και διάσωσης, στο βαθμό που δεν αποκλείονται, βάσει του άρθρου 10 στοιχείο η)
79700000-1 έως 79721000-4 [Υπηρεσίες ερευνών και ασφάλειας, Υπηρεσίες ασφάλειας, Υπηρεσίες παρακολούθησης συστημάτων συναγερμού, Υπηρεσίες φύλαξης, Υπηρεσίες επιτήρησης, Υπηρεσίες συστήματος ανίχνευσης, Υπηρεσίες ανεύρεσης φυγόντων, Υπηρεσίες περιπόλου, Υπηρεσίες παράδοσης υπηρεσιακού διακριτικού σήματος, Ανακριτικές υπηρεσίες και Υπηρεσίες γραφείου ιδιωτικής αστυνομίας] 79722000-1 [Υπηρεσίες γραφολογίας], 79723000-8 [Υπηρεσίες ανάλυσης απορριμμάτων]	Υπηρεσίες ερευνών και ασφαλείας
98900000-2 [Παροχή υπηρεσιών από οργανισμούς και φορείς εκτός επικράτειας] και 98910000-5 [Παροχή ειδικών υπηρεσιών προς διεθνείς οργανισμούς και φορείς]	Διεθνείς υπηρεσίες
64000000-6 [Υπηρεσίες ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών], 64100000-7 [Υπηρεσίες κρατικών και ιδιωτικών ταχυδρομείων], 64110000-0 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες], 64111000-7 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν εφημερίδες και περιοδικά], 64112000-4 Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν	Ταχυδρομικές υπηρεσίες

επιστολές], 64113000-1 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν δέματα], 64114000-8 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες συναλλαγής με το κοινό], 64115000-5 [Υπηρεσίες ενοικίασης ταχυδρομικών θυρίδων], 64116000-2 [Υπηρεσίες ποστ ρεστάντ], 64122000-7 [Υπηρεσίες ενδοϋπηρεσιακής αλληλογραφίας και ταχυδρόμησης]	
50116510-9 [Υπηρεσίες αναγόμωσης ελαστικών], 71550000-8 [Υπηρεσίες σιδηρουργού]	Διάφορες υπηρεσίες

(1) Οι υπηρεσίες αυτές δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία εάν παρέχονται ως μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να οργανώνουν την παροχή υποχρεωτικών κοινωνικών υπηρεσιών ή άλλων υπηρεσιών είτε ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος είτε ως μη οικονομικών υπηρεσιών γενικού ενδιαφέροντος.

Άρθρο 91 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

Οι συμβάσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστίασης ή ορισμένες νομικές, σωστικές ή διοικητικές υπηρεσίες, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα XVII ανατίθενται σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο εφόσον η αξία των συμβάσεων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 15 στοιχείο γ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVII

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 91

Κωδικός CPV	Περιγραφή
75200000-8· 75231200-6· 75231240-8· 79611000-0· 79622000-0 [Υπηρεσίες διάθεσης προσωπικού οικιακών βοηθών]· 79624000-4 [Υπηρεσίες προμήθειας νοσηλευτικού προσωπικού] και 79625000-1 [Υπηρεσίες προμήθειας ιατρικού προσωπικού] από 85000000-9 έως 85323000-9· 98133100-5, 98133000-4· 98200000-5 και· 98500000-8 [Νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό βοηθητικό προσωπικό] και 98513000-2 έως 98514000-9 [Υπηρεσίες ανθρώπινου δυναμικού για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες πρακτορείων διάθεσης εργατικού δυναμικού για οικιακές εργασίες, υπηρεσίες υπαλληλικού προσωπικού γραφείων για οικιακές εργασίες, Προσωρινό προσωπικό για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες οικιακής βοήθειας και Οικιακές υπηρεσίες]	Υγεία, κοινωνικές και συναφείς υπηρεσίες
85321000-5 και 85322000-2, 75000000-6 [Υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης, άμυνας και κοινωνικής ασφάλισης], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1· από 79995000-5 έως 79995200-7· από 80000000-4 Υπηρεσίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης έως 80660000-8· από 92000000-1 έως 92700000-8 79950000-8 [Υπηρεσίες διοργάνωσης εκθέσεων και συνεδρίων], 79951000-5 [Υπηρεσίες οργάνωσης σεμιναρίων], 79952000-2 [Υπηρεσίες εκδηλώσεων], 79952100-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων], 79953000-9 [Υπηρεσίες οργάνωσης φεστιβάλ], 79954000-6 [Υπηρεσίες οργάνωσης πάρτι], 79955000-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης επιδείξεων μόδας], 79956000-0 [Υπηρεσίες οργάνωσης εμπορικών εκθέσεων και εκθέσεων]	Διοικητικές κοινωνικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές και πολιτιστικές υπηρεσίες
75300000-9	Υπηρεσίες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης (1)
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Υπηρεσίες παροχής επιδομάτων

98000000-3, 98120000-0· 98132000-7· 98133110-8 και 98130000-3	Λοιπές κοινοτικές, κοινωνικές και ατομικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχουν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι πολιτικές οργανώσεις, οι οργανώσεις νέων και οι λοιπές υπηρεσίες συλλογικών οργανώσεων
98131000-0	Θρησκευτικές υπηρεσίες
55100000-1 έως 55410000-7· 55521000-8 έως 55521200-0 [55521000-8 Υπηρεσίες τροφοδοσίας ιδιωτικών οικιών με έτοιμα φαγητά, 55521100-9 Υπηρεσίες παροχής γευμάτων κατ' οίκον από την κοινωνική πρόνοια, 55521200-0 Υπηρεσίες παράδοσης γευμάτων] 55510000-8 [Υπηρεσίες καντίνας], 55511000-5 [Υπηρεσίες καντίνας και άλλες υπηρεσίες καφετέριας περιορισμένης πελατείας], 55512000-2 [Υπηρεσίες διαχείρισης καντίνας], 55523100-3 [Υπηρεσίες σχολικών γευμάτων], 55520000-1[Υπηρεσίες τροφοδοσίας με έτοιμα φαγητά], 55522000-5 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας εταιρειών μεταφορών με έτοιμα φαγητά], 55523000-2 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας άλλων επιχειρήσεων ή ιδρυμάτων με έτοιμα γεύματα], 55524000-9 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας σχολείων με έτοιμα γεύματα]	Υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστιατορίων
79100000-5 έως 79140000-7· 75231100-5·	Νομικές υπηρεσίες στον βαθμό που δεν αποκλείονται βάσει του άρθρου 21 στοιχείο γ)
75100000-7 έως 75120000-3· 75123000-4· 75125000-8 έως 75131000-3	Λοιπές διοικητικές και κρατικές υπηρεσίες
75200000-8 έως 75231000-4	Παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο
75231210-9 έως 75231230-5· 75240000-0 έως 75252000-7· 794300000-7· 98113100-9	Υπηρεσίες φυλακών, δημόσιας ασφάλειας και διάσωσης, στο βαθμό που δεν αποκλείονται, βάσει του άρθρου 21 στοιχείο η)
79700000-1 έως 79721000-4 [Υπηρεσίες ερευνών και ασφάλειας, Υπηρεσίες ασφάλειας, Υπηρεσίες παρακολούθησης συστημάτων συναγερμού, Υπηρεσίες φύλαξης, Υπηρεσίες επιτήρησης, Υπηρεσίες συστήματος ανίχνευσης, Υπηρεσίες ανεύρεσης φυγόντων, Υπηρεσίες περιπόλου, Υπηρεσίες παράδοσης υπηρεσιακού διακριτικού σήματος, Ανακριτικές υπηρεσίες και Υπηρεσίες γραφείου ιδιωτικής αστυνομίας] 79722000-1[Υπηρεσίες γραφολογίας], 79723000-8 [Υπηρεσίες ανάλυσης απορριμμάτων]	Υπηρεσίες ερευνών και ασφάλειας
98900000-2 [Παροχή υπηρεσιών από οργανισμούς και φορείς εκτός επικράτειας] και 98910000-5 [Παροχή ειδικών υπηρεσιών προς διεθνείς οργανισμούς και φορείς]	Διεθνείς υπηρεσίες
64000000-6 [Υπηρεσίες ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών], 64100000-7 [Υπηρεσίες κρατικών και ιδιωτικών ταχυδρομείων], 64110000-0 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες], 64111000-7 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν εφημερίδες και περιοδικά], 64112000-4 Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν επιστολές], 64113000-1 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν δέματα], 64114000-8 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες συναλλαγής με το κοινό], 64115000-5 [Υπηρεσίες ενοικίασης ταχυδρομικών θυρίδων], 64116000-2 [Υπηρεσίες ποστ ρεσάντ], 64122000-7 [Υπηρεσίες ενδοϋπηρεσιακής αλληλογραφίας και ταχυδρόμησης]	Ταχυδρομικές υπηρεσίες

50116510-9 [Υπηρεσίες αναγόμωσης ελαστικών], 71550000-8 [Υπηρεσίες σιδηρουργού]	Διάφορες υπηρεσίες
---	--------------------

(1) Οι υπηρεσίες αυτές δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία εάν παρέχονται ως μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να οργανώνουν την παροχή υποχρεωτικών κοινωνικών υπηρεσιών ή άλλων υπηρεσιών είτε ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος είτε ως μη οικονομικών υπηρεσιών γενικού ενδιαφέροντος.

Αιτιολογική σκέψη 36 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Η απασχόληση και η εργασία συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη και αποτελούν βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν τα προστατευόμενα εργαστήρια. Το ίδιο ισχύει και για άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις κύριος σκοπός των οποίων είναι η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ή επανένταξη ατόμων με αναπηρίες και μειονεκτούντων ατόμων, όπως των ανέργων, μελών μειονεκτουσών μειονοτήτων ή άλλων κοινωνικά περιθωριοποιημένων ομάδων. Ωστόσο, τα εργαστήρια ή οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να λαμβάνουν συμβάσεις υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού. Είναι, κατά συνέπεια, σκόπιμο να προβλεφθεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα στα εργαστήρια ή τις επιχειρήσεις αυτές το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων ή σε ορισμένες παρτίδες δημόσιων συμβάσεων, ή να τους αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα την εκτέλεση συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

Αιτιολογική σκέψη 51 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Η απασχόληση και η εργασία συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη και αποτελούν βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν τα προστατευόμενα εργαστήρια. Το ίδιο ισχύει και για άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις κύριος σκοπός των οποίων είναι η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ή επανένταξη ατόμων με αναπηρίες και μειονεκτούντων ατόμων, όπως των ανέργων, μελών μειονοτήτων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή άλλων κοινωνικά περιθωριοποιημένων ομάδων. Ωστόσο, τα εργαστήρια ή οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να επιτυγχάνουν την ανάθεση συμβάσεων υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού. Είναι, κατά συνέπεια, σκόπιμο να προβλεφθεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα στα εργαστήρια ή τις επιχειρήσεις αυτές το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων ή σε ορισμένες παρτίδες δημόσιων συμβάσεων, ή να τους αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα την εκτέλεση συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άρθρο 14 (πρώην άρθρο 16 της ΣΕΚ):

Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 4 (: 1. Η Ένωση έχει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη όταν οι Συνθήκες της απονέμουν αρμοδιότητα μη εμπίπτουσα στους τομείς των άρθρων 3 και 6. 2. Οι συντρέχουσες αρμοδιότητες της Ένωσης και των κρατών μελών αφορούν τους εξής κύριους τομείς: α) την εσωτερική αγορά, β) την κοινωνική πολιτική, για τις πτυχές που καθορίζονται στην παρούσα Συνθήκη, γ) την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, δ) την γεωργία και την αλιεία, με την εξαίρεση της διατήρησης των βιολογικών πόρων της θάλασσας, ε) το περιβάλλον, στ) την προστασία των καταναλωτών, ζ) τις μεταφορές, η) τα διευρωπαϊκά δίκτυα, θ) την ενέργεια, 30.3.2010 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 83/51 ι) τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ια) τις κοινές προκλήσεις για την ασφάλεια στον τομέα της δημόσιας υγείας, για τις πτυχές που καθορίζονται στην παρούσα Συνθήκη. 3. Στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και του διαστήματος, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις, ιδίως όσον αφορά τον καθορισμό και την

εφαρμογή των προγραμμάτων, χωρίς η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα να κωλύει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών. 4. Στους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις και να ασκεί κοινή πολιτική, χωρίς η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα να κωλύει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και των άρθρων 93, (: Οι ενισχύσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες συντονισμού των μεταφορών ή που αντιστοιχούν στην αποκατάσταση ορισμένων βαρών συνυφασμένων με την έννοια της δημοσίας υπηρεσίας, είναι συμβιβάσιμες με τις Συνθήκες) 106 (: 1. Τα κράτη μέλη δεν θεσπίζουν ούτε διατηρούν μέτρα αντίθετα προς τους κανόνες των Συνθηκών, ιδίως προς εκείνους των άρθρων 18 και 101 μέχρι και 109, ως προς τις δημόσιες επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα. C 83/90 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 30.3.2010 2. Οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου υπόκεινται στους κανόνες των Συνθηκών ιδίως στους κανόνες ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν εμποδίζει νομικά ή πραγματικά την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Η ανάπτυξη των συναλλαγών δεν πρέπει να επηρεάζεται σε βαθμό ο οποίος θα αντέκειτο προς το συμφέρον της Ένωσης. 3. Η Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου και απευθύνει, εφόσον είναι ανάγκη, κατάλληλες οδηγίες ή αποφάσεις προς τα κράτη μέλη) και 107 (: Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως. 2. Συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά: α) οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρος προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων· β) οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα· γ) οι ενισχύσεις προς την οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, οι οποίες θίγονται από τη διαίρεση της Γερμανίας, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίες για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκαλούνται από τη διαίρεση αυτή. Μετά την παρέλευση πενταετίας από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, δύναται να εκδώσει απόφαση για την κατάργηση του παρόντος σημείου. 3. Δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά: α) οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, καθώς και των περιοχών που αναφέρονται στο άρθρο 349, λαμβάνοντας υπόψη τη διαρθρωτική, οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση· β) οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους· 30.3.2010 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 83/91 γ) οι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον· δ) οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην Ένωση σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον· ε) άλλες κατηγορίες ενισχύσεων που καθορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει προτάσει της Επιτροπής.) της παρούσας Συνθήκης, και ενόψει της θέσης που κατέχουν οι υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος στα πλαίσια των κοινών αξιών της Ένωσης, καθώς και της συμβολής τους στην προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, η Ένωση και τα κράτη μέλη, εντός των πλαισίων των αντιστοιχών αρμοδιοτήτων τους, και εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών, μεριμνούν ούτως ώστε οι υπηρεσίες αυτές να λειτουργούν βάσει αρχών και προϋποθέσεων, ιδίως οικονομικών και δημοσιονομικών, οι οποίες επιτρέπουν την εκπλήρωση του σκοπού τους. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας μέσω κανονισμών σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, καθιερώνουν τις εν λόγω αρχές και καθορίζουν τις εν λόγω προϋποθέσεις, με την επιφύλαξη της αρμοδιότητας των κρατών μελών, τηρουμένων των Συνθηκών, για την παροχή, την ανάθεση και τη χρηματοδότηση των υπηρεσιών αυτών”.

ΘΕΜΑ 15**Άρθρο 75 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ:***Δημοσίευση γνωστοποιήσεων*

1. Οι αναθέτουσες αρχές που προτίθενται να αναθέσουν δημόσια σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 74 γνωστοποιούν την πρόθεσή τους αυτή με οποιονδήποτε από τους ακόλουθους τρόπους:
 - α) μέσω γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης, η οποία περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα V μέρος Η, σύμφωνα με τα τυποποιημένα έντυπα που αναφέρονται στο άρθρο 51, ή
 - β) μέσω προκαταρκτικής γνωστοποίησης, η οποία παραμένει δημοσιευμένη σε διαρκή βάση και περιλαμβάνει τις πληροφορίες του παραρτήματος V μέρος Ι. Η προκαταρκτική γνωστοποίηση αναφέρει ρητώς τα είδη των υπηρεσιών που θα αποτελέσουν το αντικείμενο των προς ανάθεση συμβάσεων. Αναφέρει ότι οι συμβάσεις θα ανατεθούν χωρίς περαιτέρω δημοσίευση και καλεί τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να εκδηλώσουν γραπτώς το ενδιαφέρον τους. Τα πρώτο εδάφιο, ωστόσο, δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί διαδικασία με διαπραγμάτευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32, χωρίς προκαταρκτική δημοσίευση για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών.
2. Οι αναθέτουσες αρχές που ανέθεσαν δημόσια σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 74 γνωστοποιούν τα αποτελέσματα της διαδικασίας προμήθειας με γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης, η οποία περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα V μέρος Η, σύμφωνα με τα τυποποιημένα έντυπα που αναφέρονται στο άρθρο 51. Μπορούν, ωστόσο, να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις αυτές σε τριμηνιαία βάση. Στην περίπτωση αυτή, αποστέλλουν τις συγκεντρωμένες γνωστοποιήσεις το αργότερο 30 ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου.
3. Η Επιτροπή θεσπίζει τα τυποποιημένα έντυπα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 89 παράγραφος 2.
4. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο παρόν άρθρο δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 51.

Άρθρο 92 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ:*Δημοσίευση γνωστοποιήσεων*

1. Οι αναθέτοντες φορείς που προτίθενται να αναθέσουν σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 91 γνωστοποιούν την πρόθεσή τους αυτή με οποιονδήποτε από τους ακόλουθους τρόπους:
 - α) μέσω γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης, ή
 - β) μέσω περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης η οποία δημοσιεύεται συνεχώς. Η περιοδική ενδεικτική προκήρυξη αναφέρεται ειδικά στους τύπους υπηρεσιών που θα αποτελέσουν το αντικείμενο της προς ανάθεση σύμβασης. Αναφέρει ότι οι συμβάσεις θα ανατεθούν χωρίς περαιτέρω δημοσίευση και καλεί τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να εκδηλώσουν γραπτώς το ενδιαφέρον τους, ή
 - γ) μέσω γνωστοποίησης για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής το οποίο θα δημοσιεύεται συνεχώς.Τα πρώτο εδάφιο, ωστόσο, δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί διαδικασία με διαπραγμάτευση, σύμφωνα με το άρθρο 50, χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών.
2. Οι αναθέτοντες φορείς που ανέθεσαν σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 91 γνωστοποιούν το αποτέλεσμα με γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης. Μπορούν, ωστόσο, να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις αυτές σε τριμηνιαία βάση. Στην περίπτωση αυτή, αποστέλλουν τις συγκεντρωμένες γνωστοποιήσεις το αργότερο 30 ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου.
3. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα XVIII, στα μέρη Α, Β, Γ ή Δ αντιστοίχως, χρησιμοποιώντας τα τυποποιημένα έντυπα. Η Επιτροπή καταρτίζει τα τυποποιημένα έντυπα μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 105.
4. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο παρόν άρθρο δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 71.

Άρθρο 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση

1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 5, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις χρησιμοποιώντας τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, δημόσιες συμβάσεις αγαθών και δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:

- α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή χίτηση συμμετοχής είτε οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής που υποβλήθηκαν δεν είναι κατάλληλες, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή εάν το ζητήσει.
Δεν θεωρείται κατάλληλη μια προσφορά άσχετη με τη σύμβαση και προδήλως ανίκανη, χωρίς ουσιαστικές αλλαγές, να ικανοποιήσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της προμήθειας. Μια αίτηση συμμετοχής δεν θεωρείται κατάλληλη εάν ο σχετικός οικονομικός φορέας πρόκειται ή μπορεί να αποκλειστεί σύμφωνα με το άρθρο 57 ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που ορίζει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με το άρθρο 58.
- β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:
- i) ο στόχος της προμήθειας είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης
 - ii) ο στόχος της προμήθειας είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης,
 - iii) δεν υφίσταται ανταγωνισμός για τεχνικούς λόγους,
 - iv) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται των περιπτώσεων ii) και iii) εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προμήθειας.

- γ) στο μέτρο που είναι απολύτως αναγκαίο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση· οι περιστάσεις τις οποίες επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για τη δικαιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης σε καμία περίπτωση δεν απορρέουν από δική τους ευθύνη.

3. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις αγαθών:

- α) όταν τα σχετικά προϊόντα κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, πειραματισμού, μελέτης ή ανάπτυξης· ωστόσο, οι συμβάσεις που ανατίθενται δυνάμει του παρόντος σημείου δεν περιλαμβάνουν την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης·
- β) για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική ανανέωση προμηθειών αγαθών ή εγκαταστάσεων είτε για

επέκταση υφιστάμενων προμηθειών αγαθών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε την αναθέτουσα αρχή να προμηθευτεί αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία θα προκαλούσαν ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες στη χρήση και τη συντήρηση· η διάρκεια αυτών των συμβάσεων, καθώς και των ανανεώσιμων συμβάσεων, δεν υπερβαίνει κατά κανόνα τα τρία έτη·

- γ) *εάν πρόκειται για αγαθά που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων·*
- δ) *για την αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από προμηθευτή που παύει οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες είτε από τον εκκαθαριστή διαδικασίας αφερεγγυότητας, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται στις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις.*

4. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών όταν η σχετική σύμβαση έπεται διαγωνισμού μελετών που έχει διοργανωθεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και πρέπει, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στον διαγωνισμό μελετών, να ανατεθεί στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του διαγωνισμού μελετών· στη δεύτερη περίπτωση, στις διαπραγματεύσεις πρέπει να προσκληθούν να συμμετάσχουν όλοι οι νικητές του διαγωνισμού.

5. Η διαδικασία με διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν από τον οικονομικό φορέα με τον οποίο συνήψαν την αρχική σύμβαση οι ίδιες αναθέτουσες αρχές, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες είναι σύμφωνα με βασικό σχέδιο για το οποίο ανατέθηκε η αρχική σύμβαση σύμφωνα με διαδικασία προβλεπόμενη στο άρθρο 26 παράγραφος 1. Στο βασικό σχέδιο επισημαίνεται η έκταση πιθανών συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα ανατεθούν.

Η ενδεχόμενη χρήση της εν λόγω διαδικασίας επισημαίνεται ήδη κατά την προκήρυξη του πρώτου διαγωνισμού και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό των επακόλουθων εργασιών ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από τις αναθέτουσες αρχές κατά την εφαρμογή του άρθρου 4.

Χρήση της διαδικασίας αυτής μπορεί να γίνει μόνο εντός τριετίας από τη σύναψη της αρχικής σύμβασης.

Άρθρο 50 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ

Χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν μια διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) *εάν, ύστερα από διαδικασία με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν είναι κατάλληλη ή καμία αίτηση συμμετοχής ή καμία από τις υποβληθείσες αιτήσεις δεν είναι κατάλληλη, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης.*
Μια προσφορά δεν θεωρείται κατάλληλη εάν είναι άσχετη με τη σύμβαση, καθώς δεν είναι προδήλως σε θέση, χωρίς ουσιαστικές αλλαγές, να ικανοποιήσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του αναθέτοντος φορέα, όπως καθορίζονται στα έγγραφα σχετικά με την προμήθεια. Μια αίτηση συμμετοχής δεν θεωρείται κατάλληλη όταν ο σχετικός οικονομικός φορέας πρόκειται ή μπορεί να αποκλειστεί δυνάμει των άρθρων 78 παράγραφος 1 ή 80 παράγραφος 1, ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που καθορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα σύμφωνα με τα άρθρα 78 ή 80·
- β) *εάν μια σύμβαση έχει αποκλειστικά ως στόχο έρευνα, δοκιμές, μελέτη ή ανάπτυξη και όχι την εξασφάλιση κέρδους ή την ανάκτηση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης, και στον βαθμό που η ανάθεση μιας τέτοιας σύμβασης δεν θίγει την προκήρυξη διαγωνισμού για τις επόμενες συμβάσεις που θα επιδιώκουν, ιδίως, αυτούς τους*

- στόχους:
- γ) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:
- ο στόχος της προμήθειας είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης,
 - δεν υφίσταται ανταγωνισμός για τεχνικούς λόγους,
 - η προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.
- Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στα σημεία ii) και iii) εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προμήθειας:
- δ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα που δεν θα μπορούσε να προβλέψει ο αναθέτων φορέας, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές διαδικασίες, τις κλειστές διαδικασίες και τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού. Οι περιστάσεις που χρησιμοποιούνται για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης σε καμία περίπτωση δεν απορρέουν από ευθύνη του αναθέτοντος φορέα:
- ε) στην περίπτωση συμβάσεων προμηθειών για τις συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική ανανέωση αγαθών ή εγκαταστάσεων είτε για επέκταση υφιστάμενων αγαθών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε τον αναθέτοντα φορέα να αποκτήσει αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή προκαλούν δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και τη συντήρηση:
- στ) για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρομοίων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον ανάδοχο στον οποίο είχε ανατεθεί παλαιότερη σύμβαση από τους ίδιους αναθέτοντες φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα έργα ή υπηρεσίες είναι σύμφωνα με βασικό σχέδιο το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο αρχικής σύμβασης η οποία έχει συναφθεί σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 44 παράγραφος 1.
- Στο βασικό σχέδιο επισημαίνεται η έκταση πιθανών συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα ανατεθούν. Η ενδεχόμενη χρήση της εν λόγω διαδικασίας επισημαίνεται ήδη κατά την προκήρυξη του πρώτου διαγωνισμού και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό των επακόλουθων εργασιών ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από τους αναθέτοντες φορείς κατά την εφαρμογή των άρθρων 15 και 16:
- ζ) για αγαθά που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων:
- η) για τις αγορές ευκαιρίας, όταν, με την αξιοποίηση μιας ιδιαίτερα ευνοϊκής ευκαιρίας που παρουσιάζεται για πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, μπορούν να αποκτηθούν αγαθά σε τιμή πολύ χαμηλότερη από τις τιμές που επικρατούν συνήθως στην αγορά:
- θ) για την αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από προμηθευτή που παύει οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες είτε από τον εκκαθαριστή διαδικασίας αφερεγγυότητας, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται στις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις:
- ι) όταν η σχετική σύμβαση υπηρεσιών έπεται διαγωνισμού μελετών που έχει διοργανωθεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και πρέπει, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπει ο διαγωνισμός μελετών, να ανατεθεί στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του εν λόγω διαγωνισμού: στην τελευταία περίπτωση, όλοι οι νικητές του διαγωνισμού καλούνται να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις.

Άρθρο 2 παρ. 2 περ. (γ) υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011

δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπíπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων.

Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) «εργασίμων» ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της υπό ανάθεση σύμβασης, η Αρχή δύναται με απόφαση της, η οποία κοινοποιείται στην αιτούσα αναθέτουσα αρχή, να παρατείνει άπαξ την ως άνω προθεσμία για δεκαπέντε (15) επιπλέον «εργάσιμες» ημέρες. Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 (Α`63) και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007 (Α`64) οι οποίες, από την έναρξη ισχύος του ν. 4013/2011 και μέχρι την 31η.12.2012 εκδόθηκαν χωρίς να έχουν υποβληθεί ή πριν να υποβληθούν στην Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων για παροχή σύμφωνης γνώμης, σύμφωνα με την παρ. 2γ (δδ) του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 δεν πάσχουν εξ αυτού του λόγου και παράγουν όλα τα έννομα αποτελέσματα τους.

Με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 28 του Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ Α`/ 265/23.12.2014) ισχύουν τα ακόλουθα:

2. Στις περιπτώσεις συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων προμηθειών αγαθών, παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων, που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 παρ. 2 περίπτωση γ` υποπερίπτωση δδ` του ν. 4013/2011 (Α`204), ως ισχύει, ο έλεγχος της αρμόδιας Αρχής Διαχείρισης έπεται του ελέγχου της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.) και η Αρχή Διαχείρισης γνωμοδοτεί με βάση τη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. κατά τη διατύπωση της δικής της γνώμης
3. Για αναθέσεις συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων προμηθειών αγαθών, παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων, που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως προβλέπεται κάθε φορά, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 2 παρ. 2 περίπτωση γ` υποπερίπτωση δδ` του ν. 4013/2011 (Α`204), ως ισχύει, και δεν διενεργείται ο αντίστοιχος έλεγχος της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.